

SKÄNNINGE

FÖRDJUPNING AV ÖVERSIKTSPLANEN

Antagen av kommunfullmäktige 2016-04-26, § 35

Mjölby Kommun

Medverkande i planarbetet

Fördjupning av översiktsplanen för Skänninge har upprättats av Mjölby kommun. Arbetet har bedrivits i projektform med en förvaltningsöverskridande projektgrupp.

Politiskt har arbetet letts av kommunstyrelsen.

Beställare

Dag Segrell, kommunchef

Styrgrupp

Dag Segrell, kommunchef
Magnus Petersson, stadsbyggnadschef
AnnKristin Rådberg, teknisk chef
Jenny Asp Andersson, miljöchef
Eva Rådeström, näringslivschef

Projektledning

Jenny Grönesjö Norén, översiktsplanerare - projektledare
Jonas Gustavsson, planarkitekt - projektledare
Jesper Borgström, planarkitekt
Hanna Hammarlund, exploateringsingenjör
Karolina Hedlund, hållbarhetsstrateg

Projektgrupp

Bo Johansson, näringslivssamordnare
David Hansevi, miljöinspektör
Gunnar Myrhede, kommunekolog
Ida Köppen Pilhemmer, landskapsarkitekt
Linda Hedlund, förskolechef
Pernilla Johansson, kulturgeograf
Ronny Karlsson, VA-ingenjör
Sara Hesse, utredningsingenjör
Stefan Andersson, gatu- och parkchef
Therese Axen, pedagogisk utvecklingsledare
Ulf Johansson, kultur- och fritidschef
Helena Pettersson, säkerhetssamordnare
Sylvia Mossberg, utvecklingsstrateg, social- och omsorgsförvaltningen

Innehållsförteckning

INLEDNING	4
Vad är en fördjupning av en översiktsplan?	4
Skänninge och omvärlden	6
PLANFÖRSLAG	10
Skänninges identitet & historia	10
Planerad bebyggelse	12
Rekreation & naturvärden	14
Hushållning med resurser	16
Ett Skänninge för alla	18
Hälsa och säkerhet	20
Plankartan	23
MÅL PLANER PROGRAM	30
Övergripande mål, planer och program	30
PLANFÖRUTSÄTTNINGAR	41
Nuvarande struktur	41
Allmänna intressen och riksintressen	43
Stads- och landskapsbild	45
Grönstruktur	47
Vatten	49
Kulturmiljö	51
Näringsliv och service	55
Tekniska försörjningssystem	59
Miljö, hälsa och säkerhet	63
HÅLLBARHETSBEDÖMNING	67
Varför en hållbarhetsbedömning?	67
Avgränsningar	68
Konsekvensbedömning	78
Påverkan på miljökvalitetsmål	100
Förslag till fortsatt arbete	103

INLEDNING

Planområdets ungefärliga avgränsning markeras med en röd ellips.

Vad är en fördjupning av en översiktsplan?

Syftet med översiktlig planering är att tänka efter före, att ha en strategi för bebyggelseutvecklingen, så att kommunen utvecklas på ett klokt och hållbart sätt. Risker är annars att projekt som genomförs sätter krokben för annan bättre markanvändning.

Översiktsplanen redovisar den politiska viljan med ett område, men den är inte juridiskt bindande. Politikerna kan ompröva det som står i planen om nya omständigheter framkommer.

En fördjupning av översiktsplanen redovisar den långsiktiga användningen av mark och vatten och den tänka bebyggelseutvecklingen i en del av kommunen.

Mjölby kommuns översiktsplan antogs år 2011. I samband med det gavs också i uppdrag att göra en fördjupning av översiktsplanen för Skänninge. Fördjupningen av översiktsplanen ska ligga till grund för detaljplanering, bygglovprövning, tillståndsprövningar och andra beslut som berör Skänninge.

Planområdets avgränsning

Planområdet omfattar Skänninges tätort och dess närmsta omgivningar, se kartbild.

Syfte med planen

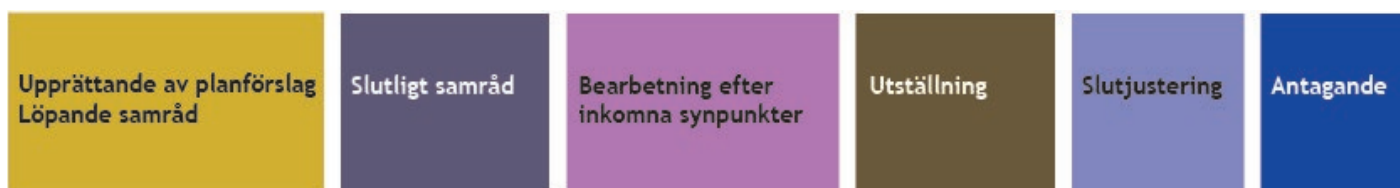
Syftet med fördjupning av översiktsplanen för Skänninges är att peka ut attraktiva bostads- och verksamhetsområden, helst inom rimliga avstånd från pendeltågstationen. Orten har stora kvaliteter som kan bidra till att skapa goda förutsättningar för för attraktivt boende och för näringslivet. Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet har varit utgångspunkt i planarbetet.

Planprocessen

Planprocessen består av flera skeden då intresserade och berörda får lämna synpunkter på planförslaget. Samråd om planen sker kontinuerligt under processen i form av dialoger och samtal med olika berörda parter. Vid två tillfällen sker större samråd, de kallas i Plan och bygglagen (PBL) för slutligt samråd och utställning. Då annonseras i tidningen och planförslag ställs ut på bibliotek och i kommunhuset. Planförslaget finns dessutom tillgängligt på hemsidan. I samband med det slutliga samrådet ordnas samrådsmöte dit alla intresserade är välkomna att komma och ställa frågor om förslaget. Samråd och utställning pågår under en begränsad period.

Det slutliga samrådet är det första tillfället då det finns ett planförslag att tycka till om. Efter samrådsskedet sammanställs synpunkter och planförslaget arbetas om. Därefter ställs förslaget ut under åtta veckor. Då redovisas de förändringar som samrådet medförde och det finns chans att komma med nya synpunkter. Efter utställningen görs de sista ändringarna innan planförslaget slutligen antas av kommunfullmäktige.

Samråd kring fördjupningen av översiktsplan för Skänninge påbörjades hösten 2012. Kommunen träffade representanter från föreningar och företag i Skänninge för att inhämta kunskap om orten och idéer kring utveckling. Idéerna låg till stor del till grund för det planförslag som sedan presenterades i det slutliga samrådet, vilket pågick från april till mitten på juni 2014. Under det slutliga samrådet samlades synpunkter in från allmänheten, myndigheter, grannkommuner, regionplanerorgan samt olika sammanslutning och enskilda med intresse av planförslaget. Ett allmänt samrådsmöte ordnades den 28 april 2014. Med utgångspunkt ifrån inkomna synpunkter reviderades sedan planförslaget och ställdes ut en sista gång innan antagande. Utställning av planförslaget pågick från den 23 september - den 25 november 2015. I utställningen ingick en redogörelse över inkomna synpunkter samt de revideringar som planförslaget genomgått inför utställningen.

Planprocessen för fördjupning av översiktsplan

Skänninge och omvärlden

Omvärldsanalys i ÖP 2011

I samband med framtagandet av Översiktsplan för Mjölby kommun gjordes en omvärldsanalys utifrån faktorerna *sociokultur, teknik, ekonomi, ekologi och politik*. Resultaten av kommunens omvärldsanalys överensstämmer i stort med de trender som Boverket redovisar i Vision för Sverige 2025 (utgiven 2012). Kommunens trendanalys bedöms därmed vara tillräckligt aktuell för att utgöra ett underlag för fördjupning av översiktsplanen för Skänninge. Däremot har den kommunövergripande trendanalysen brutits ner när det gäller hur trenderna berör Skänninge. Fokus för översiktsplaneringen i Skänninge är social hållbarhet, därför läggs särskild vikt vid de sociala faktorerna.

Trender enligt kommungemensam omvärldsbevakning (ÖP 2011)

<i>Sociokulturella faktorer</i>	<i>Tekniska faktorer</i>	<i>Ekonomiska faktorer</i>	<i>Ekologiska faktorer</i>	<i>Politiska faktorer</i>
Demografiska förändringar	Fortsatt utbyggnad av infrastruktur	Ökad globalisering	Övergödning ett allt större problem	Ökad centralisering
Ökad individualisering	IT-utvecklingen stormar vidare	Ökad produktivitet i tillverkningsindustrin	Ökad omställning till förnyelsebara energislag	Minskat intresse för partipolitik
Ökade inkomstskillnader	Kunskap fortsätter att öka i betydelse	Ökade krav på effektiviseringar i offentlig sektor	Ökad medvetenhet om klimatförändringar	
Fortsatt urbanisering				

Framtidens Skänninge

Skänninges läge i regionen

Stora infrastruktursatsningar kring Skänninge har ökat ortens tillgänglighet ur ett regionalt perspektiv. Järnvägen mellan Mjölby och Motala har byggts ut till dubbelspår och nya riksväg 50 har fått högre standard än gamla riksväg 32. Förändringarna har förkortat restiden mellan Skänninge och Mjölby liksom mellan Motala och Linköping. Just pendlingstiden och få byten har större betydelse för arbetspendling än de faktiska avstånden.

Östgötapendelns nya sträckning Motala-Skänninge-Mjölby knyter ihop de nordvästra delarna av länet med övriga pendeltågsstråket mot Linköping-Norrköping och söderut mot Boxholm-Tranås-Jönköping. Den nya sträckningen förbättrar möjligheten till arbetspendling till och från Skänninge. Orten har samtidigt fått en betydelse som nod i kollektivtrafiknätet. Bussar mot Vadstena utgår från Skänninge och resande från Vadstena som ska vidare mot Linköping, byter till pendeltåg i Skänninge.

Infrastruktursatsningen har lett till att orten har ett mycket gynnsamt logistiskt läge. Förfrågningarna om industrimark har tagit fart och kommer med all sannolikhet att öka i framtiden. Det kan uppstå svårigheter med att hitta markområden som inte konkurrerar med jordbruket, som även det är av mycket stor betydelse i Skänninge med omnejd.

Godsstråket genom Bergslagen, som passerar genom Skänninge, har en viktig funktion som järnvägsförbindelse mellan Södra stambanan, Bergslagen och Örebro län. Den ökade medvetenheten kring klimatfrågan och krav på hållbara transporter kan leda till att tidigare planer på en omlastningsstation mellan väg och järnväg åter aktualiseras. Omställning till mer klimatsmart transportarbete lyfts även i det regionala utvecklingsprogrammet för Östergötland.

Demografiska förändringar

Antalet personer som är 65 år och äldre har ökat i Skänninge under de senaste fem åren. Befolkningsutvecklingen innebär att andelen äldre personer kommer att fortsätta att öka. 2030 beräknas antalet personer över 80 år ha ökat med cirka 100 personer i Mjölby kommun jämfört med dagens nivå, vilket motsvarar en ökning med 42 procent. En så stor ökning av antalet äldre personer ställer krav på att så många som möjligt kan bo kvar i vanliga bostäder, eftersom det inte kommer finnas

tillräckligt många platser på särskilda vård- och omsorgsboenden.

Mjölby kommun deltog åren 2011-2012 i det nationella programmet ”Bo bra på äldre dar”. Syftet var att kartlägga äldre människors behov av bostäder och övriga insatser av vård, omsorg och samhällsservice. Åtgärder krävs för att förbättra och minimera de brister som finns, framför allt kring tillgänglighet. Otrygghet och oro anses också vara orsaker till att äldre söker sig till vård- och omsorgsboende. Senior- och trygghetsboende uppfyllerkraven på tillgänglighet och trygghet och kan vara alternativ för den som är för frisk för att få plats på vårdboende.

Den positiva inflyttningen till Mjölby kommun medför ett ökat antal barn. Antalet barn i förskoleålder 0-5 år har varierat i Skänninge de senaste åren, men de senaste två åren har barnantalet ökat. Det har medfört behov av fler förskoleplatser.

När man marknadsför och skapar förutsättningar för ökat boende i Skänninge, är det viktigt att kommunen kan erbjuda den service som behövs. Ökad inflyttning av barnfamiljer innebär ökat behov av platser i förskola och skola. Om förskola och skola behöver byggas ut i framtiden, bör lokalerna vara flexibla så att de blir hållbara över tid, beroende på vilka behov som finns.

Ökade inkomstskillnader

En negativ trend som identifierats är ökade inkomstskillnader. Det för med sig risk för bland annat ökad segregation, högre social utslagning i lågkonjunktur, ökad främlingsfientlighet, att upplevelse av tryggheten minskar, minskat förtroende för myndigheter och ökad ohälsa. I Skänninge har sysselsättningsutvecklingen varit något sämre än för kommunen i övrigt. Även ohälsan har varit något större än i övriga delar av kommunen, särskilt bland kvinnor.

Det finns dock goda förutsättningar för att motverka flera av de negativa effekter som beskrivs ovan. Bostadsutbudet är mer varierat i Skänninge än i resten av kommunen med en mix av småhus och flerbostadshus. Föreningslivet är särskilt aktivt på orten. Engagemang i föreningar kan motverka ohälsa och öka integration, eftersom det leder till möten mellan människor med gemensamma intressen.

Mjölby kommun har som mål att öka utbildningsnivån i hela kommunen, eftersom den ligger under den genomsnittliga nivån i landet. En ökad utbildningsnivå tillsammans med ortens goda pendlingsmöjligheter kan ge förutsättningar att minska arbetslösheten i Skänninge.

Fortsatt urbanisering

Trenden visar att människor värderar boendet allt högre. Valet av livsstil kommer allt mer att styra valet av boendemiljö eftersom avståndet till arbetet får mindre betydelse. Skänninge har kvaliteter som innebär goda förutsättningar för attraktivitet, till exempel vackra miljöer kring Skenaån, småstadskänslan, de vackra byggnaderna, kulturutbudet med bland annat biograf och bibliotek samt tillgång till natur och motionsanläggningar. I och nära centrum finns butiker och annan service. Allt det här skapar goda förutsättningar för att trivas i Skänninge. Trots det har trenden tidigare år varit en svag minskning av antal invånare på orten.

God tillgång till service på hemorten bidrar till ett enklare vardagsliv, vilket gör att fler kan välja att bosätta sig i mindre orter och den tätortsnära landsbygden. Samtidigt innebär kanske nya livsmönster där man arbetar i större städer, men bor på landet, att fler väljer att handla i sin arbetsort eller på vägen hem från jobbet. Det finns en risk att underlaget för den kommersiella servicen minskar i mindre orter.

Förbättringarna som beskrivs ovan kring pendling genom snabbare bilväg och pendeltåg, innebär att avstånden i tid minskat för många som arbetspendlar till och från Skänninge. De nya förutsättningarna, tillsammans med kommunens marknadsföring, nya bostadsområden, idrottshall med mera, leder förhoppningsvis till en ökad inflyttning till Skänninge.

Pendeltåget gör att stationsorterna blir knutpunkter som binder samman regionen. Stationssamhällena knyts närmare städerna och ökar sin attraktivitet som bostadsorter, därför kan de växa. Även om kollektivtrafiken har blivit bättre för många, så har den försämrats i vissa avseenden. Den som tidigare hade en busshållplats nära sin bostad kan ha fått längre att ta sig till pendeltågsstationen eftersom pendeltåget ersatt busstrafiken.

Skänninges identitet & historia

- Värna om Skänninges identitet och det historiska arvet.
- Utforma ny bebyggelse omsorgsfullt och med utgångspunkt från platsens specifika förutsättningar avseende kultur- och naturvärden samt stads- och landskapsbild.
- Utforma gator och övriga offentliga platser inom riksintresseområdet för kulturmiljövård på ett sätt som stärker kulturmiljön. Bevara och betona den gamla gatustrukturen, kringliggande byggnader och miljöer samt viktiga siktlinjer.

Skänninges stolta historia är en viktig del av ortens identitet. Historien syns inte minst i stadsbilden och de vackra gamla byggnaderna. Det är viktigt att slå vakt om och utveckla de värden som är unika och ger orten identitet. De unika värdena bidrar till Skänninges attraktionskraft och förmåga att locka nya invånare och besökare till orten, vilket kan skapa förutsättningar för ett större utbud av service, handel och kultur. Skänninges identitet präglas också av jordbruksbygden, ortens traditioner, evenemang, föreningsliv och av småstadskänslan.

Inom riksintresseområdet krävs stor hänsyn till kulturvärdena. Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse ska skyddas från förvanskning och nytillskott i bebyggelsen ska studeras både utifrån risk för skada på och möjlighet att stärka och tydliggöra riksintresset. Historiska miljöer och byggnader ska kunna fungera och användas i det moderna samhället. Vid nybyggnation behöver särskild hänsyn visas mot de kulturhistoriska värdena och miljöernas respektive karaktärsdrag. Det kan ske genom att anpassa bebyggelsen till formspråket i den befintliga miljön. Ett annat sätt kan vara att införa en ny årsring genom ett modernt uttryck, vilket är svårare och ställer mycket höga krav på kvalitet. Även förändringar av torg och andra offentliga miljöer bör utgå ifrån platsens karaktär och historiska värden. Mjölby kommun arbetar med att ta fram ett gestaltningsprogram för kulturmiljöerna i Skänninge. Gestaltningsprogrammet ska resultera i åtgärder för den offentliga miljön inom riksintresseområdet. Programmet ska fokusera på att förstärka områdets karaktär, samtidigt som tillgänglighet prioriteras.

Förutom att värna byggnader inom riksintresseområdet bör vi också ta hänsyn till stads- och landskapsbild samt till viktiga siktlinjer, framför allt siktlinjer från Skänninges entréer (Mjölbygatan, Motalagatan, Follingegatan, Vadstenagatan, Bjälbogatan och Linköpingsgatan) mot Vårfrukyrkan.

Miljöer med särskilda karaktärsdrag som är viktiga att ta hänsyn till kan även finnas utanför riksintresseområdet. Vid detaljplaneläggning behöver behovet av anpassning till den befintliga miljön därför bedömas utifrån varje enskilt fall. Bevarandevärda områden och bebyggelsemiljöer behandlas mer ingående i det pågående arbetet med kommunens nya kulturmiljöprogram.

Entréer

Entréerna till en stad är ofta strategiskt viktiga punkter. De ger det första intrycket och är väsentliga för den bild man skapar sig av staden. För att skapa en välkomnande känsla av Skänninge bör entréerna vara tydliga, inbjudande och förstärka ortens identitet. Entréerna bör ses över och vid behov förstärkas genom en utformning som knyter an till det unika i Skänninge och samtidigt anpassas efter den aktuella platsen och trafiksituationen. Förutsättningarna för entrén till den östra delen av Skänninge, som domineras av storskaligt industrilandskap, skiljer sig från exempelvis stationsområdet och Mjölbygatan.

Evenemang

I Skänninge ordnas varje år evenemang med stor betydelse för orten och dess identitet. Därför bör evenemangen särskilt beaktas vid planering, så att både Skännings utvecklingen och evenemangens framtid kan säkerställas.

Jordbrukstradition

Skänninge har en funktion som serviceort för landsbygden och jordbruket i trakten. Servicen i centrum är inte bara viktig för de som bor i tätorten, utan även för de som bor på landsbygden runt omkring. Jordbrukstraditionen märks genom att många företag i Skänninge är riktade mot jordbruksmarknaden, till exempel genom försäljning och underhåll av maskiner eller mottagning av växtodlingsprodukter. De flesta av dessa företag finns idag i Östanå industriområde, öster om järnvägen. Där finns också byggnader, silos, som påminner om jordbrukstraditionen och som är viktiga landmärken.

Jordbrukets transporter ställer särskilda krav vid utformning av gator. Trafiknätet som den tunga trafiken hänvisas till, måste ha tillräckligt breda gator. Trafiksäkerhetsåtgärder måste vara utformade med hänsyn till transporterna, så att inte onödiga hinder uppstår.

Stora torget under Skänninge Marken

- Utforma entréerna till Skänninge omsorgsfullt.
- Ge förutsättningar för Skännings evenemang
- Bevara och utveckla Skännings jordbrukstradition.

Planerad bebyggelse

Bostäder

- Bibehåll och planera för ett varierat utbud av bostäder.
- Beakta tillgång till service vid planering av nya bostäder.
- Forma Skänninge efter närheten till kollektivtrafik.

Skänninge har ett varierat bostadsutbud med olika upplåtelseformer. Bostadsområden som är anpassade för alla delar av livet skapar en bra blandning i områdena. Människor med olika bakgrund och i olika åldrar möts, korsar varandras vägar på väg till skola och jobb, träffas i matbutiken och så vidare. Det finns en närhet mellan invånarna som bidrar till en socialt sammanhållen ort.

Kommunen bör värna om denna struktur för att bibehålla förutsättningar för integration och social hållbarhet. Nya bostadsområden ska tillåta en variation av bostäder och områdena ska vända sig till en blandad grupp av människor.

Vid varje ny planläggning av bostäder bör kommunen beakta tillgången till service, till exempel förskola, skola, vård och omsorg. Barnfamiljer som flyttar in ska kunna få plats i förskola och skola inom rimligt avstånd från bostaden. Eftersom äldre människor i framtiden förväntas bo kvar allt längre i sina bostäder, kan efterfrågan öka på tillgängliga bostäder, till exempel marklägenheter.

Skänninges pendeltågstation är en förutsättning för utbyggnad av Skänninge, därför bör byggnation nära stationen eftersträvas. Förutsättningarna för hållbart resande ökar genom att områden nära kollektivtrafik prioriteras.

Bostadsförsörjning

Skänninges utveckling bör ske med hänsyn till ortens roll i regionen. Skänninge är en ort av småstadskaraktär, som kompletterar de större städernas utbud av bostäder.

I arbetet med FÖP Skänninge har det uttryckts en efterfrågan på fler tillgängliga lägenheter, då många befintliga flerbostadshus saknar hiss. En nyproduktion av lägenheter i Skänninge skulle även gynna rörligheten på bostadsmarknaden och underlätta för unga och barnfamiljer att få rätt sorts bostad.

Därutöver arbetar Mjölby kommun med att ta fram ett bostadsförsörjningsprogram med kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning.

Näringsliv

I Skänninge ska det finnas handel och service tillgängligt för alla. Det ska finnas förutsättningar för såväl ett levande centrum med småbutiker, som för etableringar av andra verksamheter.

I Skänninge finns både mindre företag och några av kommunens största arbetsgivare. Näringslivets förutsättningar när det gäller transporter och personalens pendlingsmöjligheter, har förbättrats genom riksväg 50 och dubbelspåret. På lång sikt kan järnvägen användas för mer hållbara transporter till och från Skänninge genom det befintliga godspåret och möjligheten till en omlastningsterminal i anslutning till industriområdet.

- Ge förutsättningar för ett blandat utbud av handel och offentlig service i de centrala delarna av Skänninge.
- Ge förutsättningar för godstransporter på järnväg genom markberedskap för en omlastningscentral i Skänninge.

Hållbart resande

Det ska vara lätt att leva utan bil i Skänninge. En viktig förutsättning för en hållbar utveckling är att fler väljer hållbara transportsätt. När utformningen av infrastrukturen gynnar gång- och cykeltrafiken och mindre ytor används till körbanor och parkering, blir ortens utformningen tätare, mer stadsmässig och kan generera fler möten och även viss handel. Därför ska gång-, cykel- och kollektivtrafik prioriteras framför biltrafik.

- Prioritera gång-, cykel- och kollektivtrafik framför biltrafik

Skänninge är inte större än att man lätt kan ta sig fram till fots eller med cykel. För att få människor att välja kollektivtrafik för längre resor, bör bebyggelsen främst finnas inom gång- och cykelavstånd till stationen. Arbetsplatser bör i första hand placeras på rimligt gångavstånd från pendeltågsstationen. Bostäder kan placeras längre bort, eftersom boende kan acceptera något längre avstånd till stationen än de som arbetspendlar.

Kollektivtrafiken i Skänninge består av pendeltåg mot Mjölby, Linköping/Tranås eller Motala och buss till Vadstena. Skänninge station är den viktigaste knutpunkten när det gäller kollektivtrafik.

Gående och cyklister är mer känsliga för omvägar än bilisterna. Därför är det viktigt med trygga, säkra och gena gång- och cykelförbindelser till stadskärnan och resecentrum. Det ska också finnas gång- och cykelstråk mellan andra viktiga målpunkter i Skänninge.

Längs gator med måttlig till hög trafikbelastning behövs särskild gång- och cykelväg. På lugnare gator med mindre biltrafik kan gående och cyklister samsas med bilarna på gatan i blandtrafik.

Rekreation & naturvärden

Nära till natur och grönområden

- Det ska vara nära till natur- och grönområden i Skänninge.
- Bevara och utveckla betydelsefulla park-, natur- och rekreationsområden (*anges i karta*).
- Knyt samman viktiga rekreationsstråk genom Skänninge.

Bostadsnära natur är en resurs för invånarna. Naturen är viktig för folkhälsan och ger människor möjlighet till avkoppling på ett annat sätt än i den bebyggda miljön. För att tillgången på natur och grönområden ska anses vara tillräckligt god ska avståndet mellan bostad och grönområde inte vara för stort. 300 meter promenadväg brukar anges som ett gränsvärde mellan bostad och grönområde för att det ska användas ofta. I Skänninge är avståndet till naturområde eller park sällan större än 300 meter. Det finns också mindre parker, lekplatser och andra grönytor som komplement.

För att binda ihop olika områden och samtidigt värna om jordbruksmarken, planeras viss förtätning i Skänninge. Några områden, som idag är grönområden, föreslås för framtida bebyggelse. När det blir aktuellt ska tillgången till bostadsnära rekreation säkerställas på annat vis. Grönstråk, parker med god kvalitet och områden med höga naturvärden ska sparas. Skötseln av den tätortsnära naturen regleras i kommunens naturvårdsprogram och skogsbruksplaner.

Träd bland bebyggelsen ska bevaras för att skapa skugga och ett behagligt klimat på skolgårdar, i parker, längs gångstråk och i andra offentliga rum. Lummiga grönområden och mötesplatser anläggs nära bebyggelsen och med god tillgänglighet. Närheten till tillgängliga grönytor är extra viktig vid särskilda boenden för äldre och för personer med funktionsnedsättning. Grönskan i staden skapar skuggiga oaser om klimatförändringarna leder till ökad temperatur.

Skänninge har flera viktiga park-, natur- och rekreationsområden som redovisas i kartan här intill. De ska bevaras och utvecklas. Väderkvarnsbacken och parken vid gamla vattenverket kan öka sin betydelse som rekreationsområden ytterligare om de får utvecklas.

Väderkvarnsbacken och Månsjön används av barn i förskolan och skolan, många människor badar i sjön och promenerar på stigarna runt omkring. Området har goda förutsättningar för möten mellan människor i olika åldrar och med olika bakgrund.

Månsjöområdet har potential för att ytterligare utvecklas som rekreation och idrottsområde. Därför är det viktigt att bevara och utveckla marken omkring Månsjön som grönområde.

Vid det gamla vattenverket i Skänninge har det anlagts en våtmarkspark med timrade vindskydd och eldplatser med mera. Efter upprustning skulle parken kunna fungera som rekreationsområde centralt i Skänninge. En ny gångbro skulle binda ihop parken med gångstråket utmed Skenaån. Utvecklingen i området är beroende av vad som händer med Vattenverkstaden och kommunens kontor och förråd. Utformning av området utreds vidare i detaljplan.

Ett program med åtgärder för att tillgängliggöra och försköna området längs med Skenaån finns. Tekniska kontoret har utfört åtgärder i etapper. Programmet kommer att förnyas.

Rekreatiionsstråk

Skenaån fungerar som ett blågrönt stråk genom staden. Det finns gångstråk längs Skenaån från Trojenborgsskolan, genom Lindbladparken, vidare mot Järntorget som slutar vid den nya gångbron vid Dyhagen. Stråket bör förlängas utmed ån bort mot Hospitalsdammen i norr, mot Väderkvarnsbacken och Månsjön i väster, samt på åns södra och östliga sida förbi gamla vattenverket mot de nya bostadsområdena västerut.

I söder finns möjligheter att lägga en etapp av Östgötaleden från Örbacken till stadskärnan i Skänninge. Leden kunde passera Hattorpsområdet med värdefull geologi, torrängsflora och häckande backsvalor.

Grönstruktur i Skänninge. I syd föreslås en framtida koppling till Östgötaleden in mot Skänninge och pendeltågsstationen.

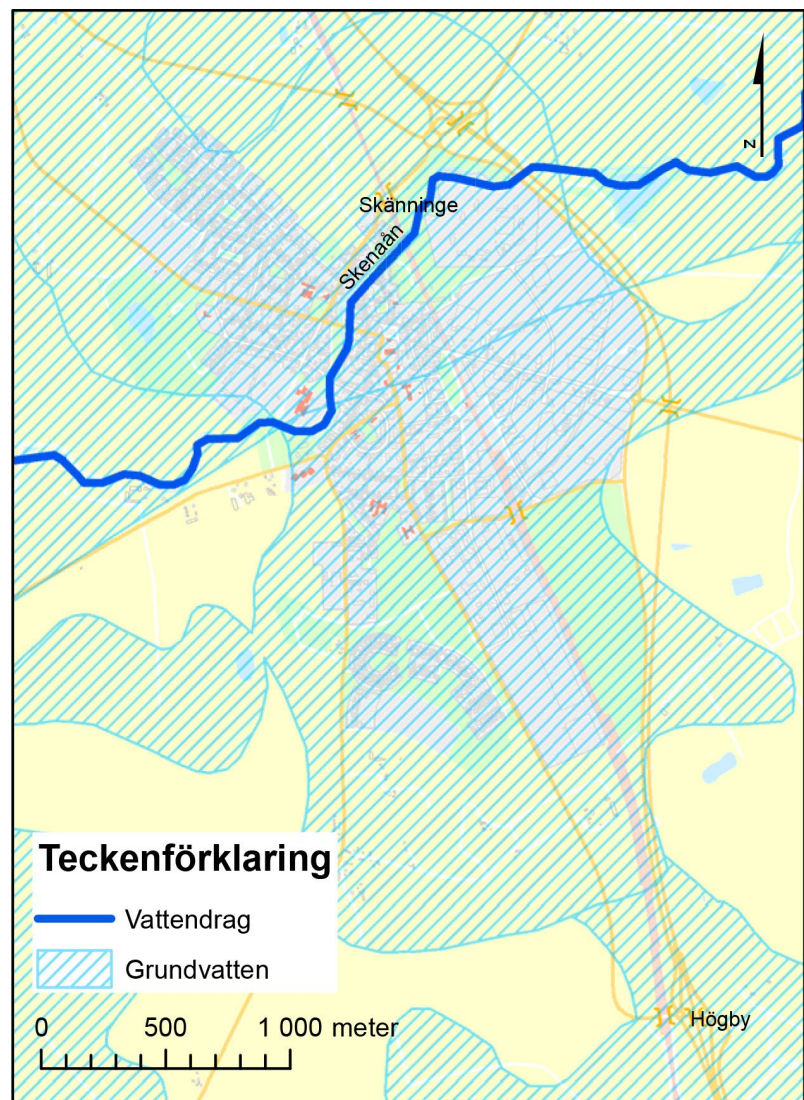
Hushållning med resurser

- Skydda grundvattentillgångarna i Skänninge.
- Uppnå god ekologisk status i Skenaån.
- Ta hand om dagvattnet.

Vatten

I och omkring Skänninge finns gott om grundvattenmagasin. De används av några enskilda hushåll för egen dricks-vattenförsörjning. Grundvattenbör skyddas så att inget förorenat vatten infiltrerar ner i marken och når vattenförekomsten.

I delar av Skänninge kan grundvattennivån ligga högt. Vid planering av ny bebyggelse bör grundvattenförhållandena utredas på den specifika platsen, så att bebyggelsen inte påverkar grundvattennivå eller -kvalitet på ett negativt sätt.

Grundvatten och vattendrag i Skänninge som klassas som vattenförekomst enligt svensk vattenförvaltning.

Det är särskilt viktigt att beakta grundvattenförhållandena i anslutning till Skänningeåsens isälvsavlagringar.

Skenaån som rinner genom Skänninge, får höga flöden vid kraftig nederbörd och vid snösmältning, det kan orsaka översvämningar eller skred om det inte beaktas när man bygger i närheten av ån. Skenaån är också övergödd, vilket innebär att den har höga halter av näringsämnen. När man planerar ny bebyggelse får inte miljö kvalitetsnormen överskridas. Det innebär att Skenaåns vattenkvalitet inte får försämrats genom att näringshalter och andra föroreningar ökar. I den kommunövergripande översiktsplanen finns riktlinjer för hur miljö kvalitetsnormerna ska beaktas.

För att minska föroreningshalterna i ån och fördröja vattenflöden krävs åtgärder. Mjölby kommun arbetar med att ta fram en dagvattenpolicy, som vägledning för dagvattenhantering. Kommunen anser det som särskilt viktigt att beakta lokalt omhändertagande av dagvatten. Genom att ta hand om dagvattnet kan kommunen förebygga att utbyggnad av Skänninge bidrar till problemen i ån.

Jordbruksmark

Den levande jordbruksbygden ger en konkurrenssituation kring hur marken ska användas. Brukningsvärd jordbruksmark i nära anslutning till orten ska i första hand användas till jordbruk. I fördjupningen av översiktsplanen har olika markintressen vägts mot varandra. Markens värde har vägts mot ortens behov att växa och behov av rekreatiomsområden nära bebyggelsen. Vid ny bebyggelse bör områden där förtätning eller komplettering av befintlig bebyggelse är möjlig, prioriteras. I syfte att skapa attraktivitet kan vissa lägen tas i anspråk för att erbjuda utsikt eller andra värden som kan locka till nyinflyttning.

- Prioritera förtätning före byggande på jordbruksmark.

Avfall

Kretsloppsanpassad återvinning av avfall innebär bland annat att det ska vara enkelt att sortera sopor och lämna på återvinningsstationer. Dessa bör därför finnas placerade nära bostäder. Hushållsavfall bör lätt kunna samlas in i kommunens sophanteringssystem. Sopbilar ska ha utrymme nog att kunna vända utan att backa och sopkärl ska stå lättillgängliga för tömning. Alternativt kan ny teknik för insamling av hushållsavfall utredas.

- Underlätta kretsloppsanpassad återvinning av avfall vid planering av ny bebyggelse.

Ett Skänninge för alla

- Utforma den fysiska miljön i Skänninge så att alla kan ta del av samhällets service, varor och tjänster.
- Utforma offentliga platser och miljöer så att de inbjuder till möten för alla.
- Ge förutsättningar för ett levande centrum som ger utrymme för människan.

Helgonagatan är ett exempel på en kullerstensgata i Skänninge.

Tillgänglighet och trygghet

Social hållbarhet handlar bland annat om välfärd och rättvisa. Människor ska kunna ha ett praktiskt fungerande liv. Ortens utformning ska ge möjlighet till en fungerande vardag med service i bostadens närmiljö och trevliga mötesplatser. Alla människor, oavsett kön, ålder, religion, socio- ekonomisk bakgrund, etnicitet, sexuell läggning eller funktionshinder, ska ha samma förutsättningar och tillgång till service, mötesplatser och trivsamt boende.

Att ett område är tillgängligt innebär att alla människor kan ta sig fram, oavsett funktionshinder och årstid. Tillgängligheten innebär också att det känns tryggt och välkomnande att vara på en plats. Det kan handla om belysning, att det finns folk i rörelse och att det finns alternativa vägar för att ta sig fram.

I gamla Skänninge finns stensatta gator. De är vackra, men för många är det svårt att ta sig fram där. Det är viktigt att gaturummets utformning knyter an till den historiska miljön, men samtidigt måste tillgängligheten beaktas.

Mötesplatser - torg och offentliga platser

Möten mellan människor med olika erfarenheter förbättrar samhällets förmåga till problemlösning och är central för den sociala hållbarheten. Därför är det viktigt att skapa förutsättningar för att människor möts.

I planeringen strävar man efter en sammanhållen stad, som kännetecknas av att människor från olika sociala grupper möter varandra i det dagliga livet. Bebyggelse som hänger ihop och kopplingar mellan olika delar av staden är centrala förutsättningar. Sammanlänkande stråk och gemensamma mötesplatser ger förutsättningar för möten mellan människor.

Samutnyttjande av offentliga platser (bibliotek, nya idrottshallen, lekplatser, parker, skolor etc) bör eftersträvas, lokaler kan används för olika ändamål. Platserna bör vara flexibelt utformade om behoven förändras och för att de ska passa flera målgrupper. Att till exempel skapa sittplatser på torg, i parker och vid lekplatser gör att platserna kan bli mer attraktiva för en vidare målgrupp. En viktig förutsättning är att man ska känna sig trygg och välkommen på platsen.

I Skänninge centrum trängs gående och cyklister med bilar och lastbilar. Centrum ska istället ge större utrymme för människor att röra sig och umgås. Sänkt hastighet för bilar och omstyrning av de tunga transporter som inte har målpunkter i centrum, ger gående och cyklister större plats samtidigt som man minskar riskerna för olyckor.

I dag används torget framför allt för parkering. För att öka torgets betydelse som mötesplats, kan en del i framtiden istället användas för uteservering, handel och för en öppen yta med parkbänkar. Vid behov kan en större del av torget användas för evenemang, torghandel etc. De parkeringsplatser som försvinner ersätts med bland annat kantstensparkerings i närheten.

Stora Torget i Skänninge under skördemarknaden 2013

Hälsa och säkerhet

- Ta hänsyn till buller, hälsa och säkerhet vid planering av bostäder och verksamheter.
- Planera för en god ljudmiljö i Skänninge.

Nya bostäder bör byggas utan att människor utsätts för störningar i form av buller, dålig luft, strålning, risk för olyckor eller andra faktorer som kan påverka hälsan negativt. Ett sätt att skydda boende är att hålla tillräckliga avstånd mellan bostäder och störande eller farliga verksamheter. Därför planeras områden för störande verksamheter långt från bostadsbebyggelse. Inga nya bostäder planeras heller inom riskavstånd från järnvägen, eftersom det transporteras farligt gods där. Andra sätt är att vidta skyddsåtgärder som till exempel bullerskydd mellan störande infrastruktur och bostäder.

För att företagen ska kunna växa samtidigt som fler bosätter sig i Skänninge, bör nya verksamheter och bostäder lokaliseras så att störningar inte påverkar boendemiljön. Det är av hänsyn både till de boende och till verksamheterna som man måste göra en lokaliseringsprövning. Störande verksamheter bör lokaliseras i utkanten av orten.

Vid planering av ny bebyggelse beaktas också framkomlighet och insatstid för räddningstjänst och ambulans.

Trafikbuller

Trafikbuller är ett folkhälsoproblem. Riktvärdet 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå (utomhus vid fasad) är inte en gräns för en god ljudmiljö, utan är det riktvärde då många upplever störning av buller. På en liten ort förväntar man sig inte lika höga ljudnivåer som i en storstad, därför ska ljudnivåerna vid ny bebyggelse inte överskrida och helst vara lägre, än riktvärdena för trafikbuller.

Klimatanpassning

Det krävs anpassning av ny bebyggelse om samhället ska klara av att hantera konsekvenserna av klimatförändringar, till exempel ökade temperaturer, förändrad nederbörd och fler extremväder.

Förändrade nederbördsmönster kan innebära ökad skred- och översvämningssrisk. Därför har risk för skred utretts för föreslagen bebyggelse utmed Skenaån. Tekniska åtgärder kan komma att krävas för bebyggelse, till exempel förstärkningsåtgärder, erosionsskydd och översvämningssäkra konstruktioner.

- Vid planering av ny bebyggelse ska hänsyn tas till kommande förändringar i klimatet.
- Ingen ny bebyggelse inom högriskområden för översvämning, ras och skred.

Klimatförändringarna kan också innebära ökade temperaturer och fler oväder än vi är vana vid. Skänninge med sitt öppna läge i landskapet kan vara extra känsligt för exempelvis ökade vindar eller fler soltimmar. För att mildra effekterna av klimatförändringarna kan man bevara grönska, framför allt skuggande träd, inne bland bebyggelsen, planera för läplanteringar intill nya bostadsområden och beakta byggnaders utformning och placering.

Djurhållning

Att bo nära jordbruksmark innebär att man ibland får stå ut med olägenheter som är kopplade till jordbruk, till exempel gödSELLUKT. Djurhållning nära bostäder kan orsaka hälsorisker och olägenhet i form av till exempel spridning av allergener, damm, höga ljud och flugor. För att inte hälsoriskerna ska bli för stora bör man utreda behov av skyddsåtgärder i planeringen. I Översiktsplan för Mjölby kommun (2011) finns riktlinjer för skyddsavstånd mellan samlad bebyggelse och hästhållning. Tillämpningen av skyddsavstånd har dock förändrats och Boverket gav år 2011 ut en ny vägledning som innebär en prövning i varje enskilt fall med hänsyn till bland annat antalet djur och förhållandena på platsen. Eftersom Skänninge ligger mitt i ett jordbrukslandskap kan ett kortare avstånd mellan bostäder och djur accepteras än i till exempel Mjölby. Vid planering av ny bebyggelse i närheten av djurhållning får eventuella skyddsåtgärder och behov av skyddsavstånd prövas efter aktuell vägledning och rättpraxis.

Plankartan

Nedan följer en beskrivning av de områden som redovisas i plankartan. Områdenas numrering har endast som syfte att kunna skilja dem åt med nummerföljd från norr mot söder. Numreringen är inte prioritetsordning.

Bostadsområden

Nya bostadsområden föreslås främst inom rimligt gång- och cykelavstånd till centrum och pendeltågsstation. För att begränsa byggandet av bostäder på jordbruksmark föreslås i första hand förtätning av bebyggelsen. Ytterligare förtätning med enstaka byggnader kan vara möjlig. I plankartan redovisas områden som rymmer minst 200 lägenheter.

Komplettering av befintlig bebyggelse föreslås i Västra Lund och Trojenborg. Nya bostadsområden föreslås i de västra delarna utmed Skenaån samt söder om Bjälbotullskolan. I Hattorp finns redan detaljplanerat område för bostäder (B9).

B1-B2 Kompletteringar i Västra Lund

Viss komplettering av villatomter (B1 och B2) eller flerbostadshus (B2) föreslås i Västra Lund.

B3 Utredning om förtätning i Trojenborg

Trojenborg är idag bebyggt med fyra flerbostadshus som omringar en stor innergård. Öster om husen har tidigare funnits ytterligare byggnader som idag är rivna. Vid behov kan området förtätas med ytterligare bostäder. Vid planering ska strandskydd kring Skenaån beaktas.

B4-B5 Bostäder utmed Skenaån

Det attraktiva läget nära Skenaån i de västra delarna av Skänninge kan erbjuda vacker utsikt över Bjälbosläkten. Vid planering av områdena ska stadssiluetten och strandskydd kring Skenaån beaktas. Störningar från jordbruket måste beaktas vid område B5, som föreslås byggas ut på sikt.

En geoteknisk utredning har gjorts för områdena. Den visar på godtagbara förhållanden. Strandskydd gäller 100 meter från Skenaåns strandlinje. Det finns också naturvärden kring ån. Det är därför viktigt att en grön remsa sparas utmed ån, gärna med utbyggt gångstråk som tillgängliggör strandområdet. Vid planering av område B4 behöver en trafikutredning göras som kan visa på möjlig tillfart till området.

B6 Bostäder väster om Hogstadvägen

I område B6 finns redan idag planlagd mark för bland annat skola och bostäder för äldre samt en genomfartsled. Området ligger nära Bjälbotullskolan och relativt centralt i Skänninge.

B7 Bostäder på sikt väster om Hogstadvägen

Område B7 kan byggas ut på sikt vid en eventuell utbyggnad av framtida förbifart från Bjälbovägen. Förbifarten skär av åkermark, vilket innebär att den får ett lägre brukningsvärde. Då kan en utbyggnad av bostäder motiveras av att det dessutom är inom rimligt avstånd till pendeltågstation och centrum.

B8 Norra Tivoliängen

På norra delen av Tivoliängen föreslås nya bostäder. Med hänsyn till närheten till offentlig service är det här lämpligt med tät bebyggelse som har god tillgänglighet, till exempel flerbostadshus, marklägenheter eller liknande.

B9 Hattorp

En detaljplan är antagen 2013-09-23 för nya tomter i Hattorp. Området tillåter villor samt radhus i en till två våningar.

B10 Lantligt boende vid Katrineberg, söder om Hattorp

Söder om Hattorp fanns i tidigare översiktsplaner utbyggnad av bostadsområden. Då avståndet till centrum och till pendeltågsstation är nästan 1,5 km föreslås att tätare bebyggelse prioriteras mer centralt och att detta område istället kan komplettera befintlig gårdsbebyggelse med nya avstyckningar. Tanken är att erbjuda ett lantligt boende som ändå är inom rimligt avstånd till pendeltåg och service, jämfört med om liknande bybildning skulle ske längre ut på landsbygden.

Utredningsområden

U1 Gamla vattenverkstaden

Tomten för gamla vattenverkstaden samt kommunens förråd kan utredas som alternativ användning för bostäder eller centrumändamål. Området ligger centralt i Skänninge med attraktivt läge nära Skenaån. Det är viktigt att området blir tillgängligt för allmänheten, eftersom det delvis utgör entré till park- och grönområdet vid vattenverkstaden, G7. Vid planering ska strandskydd kring Skenaån beaktas.

U2 Söder om Tivoligatan

På sikt utreds ny bebyggelse på söder om Tivoligatan. Områdets grönytor är bevuxna med högt gräs som slås en gång om året, och har därmed begränsade rekreativvärden.

Det finns gamla nedlagda deponier och andra förorenade områden som måste hanteras i det fortsatta planeringsarbetet. Föroreningarna kan hanteras genom att bebyggelse planeras på mark som inte innehåller föroreningar eller genom att marken saneras. Om bebyggelse planeras på förorenad mark behöver detaljplanen innehålla bestämmelser om att bygglov inte får beviljas innan marken är sanerad till en godkänd nivå. Exploateringsavtal ska vid behov upprättas före antagande av en detaljplan för att säkra att efterbehandling utförs.

U3 Södra Skänninge

Söder om Hattorp föreslås ett utredningsområde. Här kan bostäder och/eller verksamheter bli aktuellt på lång sikt, när förtätningar och mer centrumnära bebyggelse har byggts ut. Vid planering ska hänsyn även tas till natur- och rekreationsvärden inom utredningsområdet.

Skola och förskola

S1 Bjälbotull

Komplettering av befintlig förskola och skola föreslås söder om Bjälbotullskolan. Lokaliseringen innebär att flexibla lokaler kan byggas som kan växla användningsområde från skola till förskolelokaler genom enkla ombyggnader. På så sätt kan användningen ändras efter behov. Se även beskrivning under B6.

S2 Norra Tivoliängen

I anslutning till område S2 ligger Skänninge vårdcentral samt Änggårdens vårdboende, vid behov kan området kompletteras med ytterligare offentlig service.

Verksamhetsområden

Skänninge ska erbjuda mark för att näringslivet ska kunna utvecklas. Befintliga och tillkommande verksamheter ska ges förutsättningar att verka.

V1-V2 Verksamhetsområde Gripenberg

Ett nytt verksamhetsområde föreslås norr om Motalagatan. Område V1 på den västra sidan om järnvägen har tillfart via Vretavägen, som också avgränsar området västerut. Område V2 får sin tillfart direkt från Motalagatan nära cirkulationsplatsen vid Skänninges norra infart från riksväg 50. På grund av terrängen kan område V2 bli svårtillgängligt för långa ekipage (lastbilar om 24 meter).

Vid planering av ny bebyggelse ska påverkan på stadssiluetten beaktas, vilket innebär att det kan krävas detaljerade siktanalyser eller liknande om höga byggnader planeras. Det är viktigt att skalan på nya byggnader, eller andra anläggningar, anpassas så att den inte konkurrerar med uttryck som är viktiga för stadens profil. Inom området, framförallt område V1, är sannolikheten stor att träffa på fornlämningar. En arkeologisk utredning krävs vid fortsatt planering av området.

Område V1 med närhet till klosterruinen, värdefullt naturområde och bostäder kan erbjuda lokalisering av icke störande verksamhet med anknytning till besöksnäringen. Det är särskilt viktigt att ta hänsyn till omgivningen i område V1 för att inte skada kulturmiljövärdena och värdet för besöksnäringen. I område V1 finns idag fordonsservice.

Verksamhetsområde V2 kan erbjuda lokalisering av verksamheter som har stor nytta av läget nära utfart på riksväg 50 och väg 206.

V3 Komplettering och förtätning i Östanå industriområde
Östanå är Skänninges största befintliga industriområden. Det finns idag obebyggda tomter, framförallt i norra delen.

I område V3:s norra del ligger Kriminalvårdsanstalten. För anstaltens eventuella framtida behov av utbyggnad föreslås obebyggd mark i anslutning till befintlig anläggning.

I Östanå industriområde har det tidigare gjorts fynd av fornlämningar, bland annat från St Olofs klosterruin. Det krävs därför fortsatta arkeologiska utredningar, framför allt i området kring klosterruinen, intill Kriminalvårdsanstalten.

Vid framtida exploatering ska hänsyn tas till regional kraftledning och transformatorstation i områdets västra del.

V4 Verksamhetsområde utmed riksväg 50

Utmed riksväg 50 finns ett område med bra skyltläge. Området är ca 100 meter brett. Skyddsavstånd mellan byggnad och vägområde för riksväg 50 är minst 30 meter, eftersom riksvägen är transportled för farligt gods.

Vid framtida exploatering ska hänsyn tas till befintlig regional kraftledning.

V5 Handel/service på Tivoliängen

Område för handel eller annan service.

V6 Utbyggnad Lövingsborgs industriområde

Söder om befintligt verksamhetsområde Lövingsborg finns obebyggd mark som kan användas för verksamheter. Här finns naturvärden (Lövingsborg kalktorräng, högtvärde i lokalt perspektiv) som ska beaktas vid planering. Det kan göras genom att värdefulla naturområden undantas från exploatering.

T1 Omlastningscentral

Markreservat för eventuell framtida omlastningscentral.

Natur- och rekreation

Natur- och rekreationsområden som redovisas på plankartan föreslås till största del att bevaras så som de är idag. Några av områdena föreslås utvecklas.

N1 Gripenberg

Gripenberg är ett friluftsområde nordväst om Skänninge. Här finns höga naturvärden dels i hagmarker och dels i skogen. Området bevaras som natur- och rekreationsområde.

N2 St Ingridis klosterruin

St Ingridis klosterruin är ett viktigt besöksmål för Skänninge. Området har framför allt höga kulturmiljövärden som är viktiga att bevara och tillgängliggöra.

N3 Koloniområde

Ett av Skänninges koloniområden ligger utmed Motalagatan intill Skenaån. Området föreslås även fortsättningsvis användas som koloniområde.

N4 Naturområde utmed Skenaån, norra delen

Utmed Skenaåns norra del föreslås förlängning av gång- och cykelstråk utmed ån på sikt. Naturvärdena i ån och dess strandområden bevaras.

N5 Hospitalsruinen och hospitaldammen

Hospitalsruinen och hospitaldammen är viktiga besöksmål i Skänninge. Hospitalsruinen är en fornlämning (Skänninge 52), ett spetälsksjukhus från 1200-talet. Hospitaldammarna är viktiga för fågellivet och därmed även viktig för rekreation och friluftsliv.

Lindbladparken vid Skenaån

N6 Dyhagen

Dyhagen kallades förr för Biskopsholmen och utgjorde platsen för en biskopsgård under 1200-talets andra hälft. Området har höga kulturmiljövärden och används idag som rekreationsområde.

N7 Väderkvarnsbacken och Månsjön

Viktigt natur- och rekreationsområde som föreslås utvecklas, se riktlinjer för Rekreati- och naturvärden.

N8 Naturområde utmed Skenaån, södra delen

Natur- och rekreationsstråk utmed Skenaån föreslås förlängas mot sydväst genom planerade nya bostadsområden. Området bör också knytas ihop med Väderkvarnsbacken.

N9 Koloniområde

Väster om Hogstadvägen finns ett koloniområde som föreslås bevaras.

N10 Idrottsparken

Idrottsparken med omkringliggande motionsspår är viktiga för Skänninges idrottsliv. Området bevaras.

Park- och grönområden

G1 Park och lekplats Västra Lund

Parkstråk i Västra Lund. Parkområdet bör bevaras som gröns- stråk i Västra Lund.

G2 Begravningsplats

Område reserveras för begravningsplatsens framtida behov.

G3 Hembygdsparken

Parken har viktiga kulturmiljövärden.

G4 Lindbladparken

Utmed Skenaån ligger Lindbladparken, som är en viktig del av Skänninge centrum.

G5 Järnvägsparken

En av Skänninges äldsta parker. Här finns även en lekplats.

G6 Park vid Lilla Vallgatan

Bostadsnära parkområde vid Lilla Vallgatan.

G7 Park vid gamla vattenverket

Vid gamla vattenverket har en våtmarkspark för omhänder-

tagande av dagvatten anlagts på tomtmark. Området kan utvecklas till parkområde.

G8 Tivoliängen

Tivoliängen används idag vid Skänninge marken för uppställning av tivoli samt marknadsgata. Det är viktigt att spara ytor för Skänninge markens behov.

G9 Park och lekplats Hattorp

Området är viktigt som bostadsnära lekområde i Hattorp.

Genomförande

Fördjupning av översiktsplan för Skänninge innehåller förslag på hur mark och vatten inom planområdet ska användas och riktlinjer som ger vägledning för kommande planering och beslut. Syftet är att tänka efter före, så att Skänninge kan utvecklas på ett klokt och hållbart sätt. När planen antas så innebär det att de inriktningar som anges i planen får styra den fortsatta planeringsprocessen i form av detaljplaner, utredningar, bygglov och byggande.

Enligt plan- och bygglagen är det bara kommuner som får bestämma att planer ska tas fram och som sedan kan anta planerna. Det innebär att oavsett vem som äger marken, så är det kommunala beslut som avgör vad den får användas till. Kommunen äger en stor del av marken inom planområdet, men även mark som är privatägd föreslås bebyggas med bostäder eller verksamheter.

Utbyggnadsordning

Planen anger vilka områden som föreslås i närtid respektive på lång sikt. Dessutom anges som riktlinje att förtätning bör ske innan utbyggnad på jordbruksmark. I övrigt finns ingen etappindelning av föreslagen utbyggnad av Skänninge.

Såväl efterfrågan att bygga nya bostäder som intresse att anlägga nya verksamheter har varit ganska låg hittills i Skänninge. Denna trend är dock under förändring och efterfrågan förväntas öka. Kommunen anser att denna förändring måste mötas med en viss flexibilitet i planen för att kunna möta det behov och den efterfrågan som kommer i framtiden, men som kan vara svår att förutse. I dagsläget finns redan detaljplane-lagda områden för bostäder (småhusområde) söder om Hattorp (B9), samt för bland annat skola och bostäder för äldre vid Bjälbotull (S1/B6).

I trafikverkets projekt, ”Den attraktiva regionen”, där Mjölby kommun ingår tillsammans med Region Östergötland, Östgötatrafiken, trafikverket samt Motala och Linköping kommuner, kommer kommunen att arbeta vidare med genomförandefrågor i Skänninge. Projektet är kopplat till regionalt arbete med attraktivitet och tillväxt knutet till satsningar på infrastruktur.

Uppllysning

I Skänninge finns markavvattningsföretag som i juridisk mening fortfarande är aktiva. Utbyggnadsområdena V2, V4 och B7 och det befintliga området V3 berörs. I kommande planläggning behöver hänsyn tas till detta. Länsstyrelsens uppfattning är att det finns två möjliga sätt att lösa detta. Det ena är att ompröva företaget och det andra är att upphäva företaget om detta bedöms vara möjligt i förhållande till andra intressen

Övergripande mål, planer och program

Hållbar utveckling

- Styrande dokument för planarbetet

Vi planerar för ett hållbart samhälle. I detta kapitel sammanfattas de lokala, regionala och nationella mål, planer och program som är vår utgångspunkt i samhällsplaneringen. Fokus ligger på de lokala, eftersom de bryter ner hur vi ska göra i Mjölby. Kommunstyrelsen i Mjölby kommun har dessutom tagit fram specifika riktlinjer för Skänninges utbyggnad, den politiska övergripande viljan med utvecklingen i Skänninge. Dessa redovisas också här.

Begreppet hållbarhet ska ses ur tre dimensioner; den ekologiska, sociala och ekonomiska. Målet för samhällsplanering är att ge alla människor en, från social synpunkt, god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.

Nationell strategi för hållbar utveckling

Hållbar utveckling är ett övergripande mål för regeringens politik. Utgångspunkten är att vi människor inte får leva på ett sätt som förstör våra barns eller framtida generationers möjlighet att leva ett gott liv. Hållbar utveckling är ett förhållningssätt som aktivt ska präglas och formas utifrån politiken.

Fyra strategiska utmaningar har identifierats:

- Bygga samhället hållbart
- Stimulera en god hälsa på lika villkor
- Möta den demografiska utmaningen
- Främja hållbar tillväxt

Vision för Sverige 2025

Boverket har på Regeringens uppdrag tagit fram en framtidsvision för Sverige, Vision för Sverige 2025. Visionen bygger på fyra megatrender – ett ändrat klimat samt en globaliserad, urbaniserad och digitaliserad värld.

Visionen innebär att det framför allt är stadsregionerna som står för den ökade bebyggelsen. Den större staden och det regionala omlandet med dess småorter växer och får egen livskraft. Kollektivtrafiken och cykelstråk binder samman regionen. Städerna förtätas och biltrafiken i innerstaden minskar till förmån för gång- och cykeltrafik. Befolkningen i småorter och glesbygd utanför pendlingsstråken minskar, men genom samverkan mellan kommunerna, byar, mindre samhällen och omgivande glesbygd ökar många områden sin attraktivitet. Visionen har också en inriktning mot ett hållbart byggande – för livskvalitet, god hälsa och hushållning med resurser.

Regionalt utvecklingsprogram RUP >2030 för Östergötland

Regionalt utvecklingsprogram - RUP >2030 har tagits fram av Regionförbundet Östsam i samråd med kommunerna, landstinget, företrädare för näringslivet, olika offentliga organisationer och den civila sektorn.

I RUP>2030 finns åtta strategier formulerade. Till dessa hör ett antal rekommendationer som berör bland annat den fysiska planeringen. En av strategierna är att stärka Östergötland som en flerkärnig stadsregion. RUP>2030 trycker på att prioritera utbyggnad i områden med god tillgänglighet till kollektivtrafik, samt att koncentrera bebyggelsen och spara jordbruksmark. Det är också viktigt att öka attraktiviteten i regionen och ta tillvara de goda värden som finns, till exempel kulturella värden och attraktiva bebyggelsemiljöer.

Skänninge beskrivs i RUP>2030 som en relativt självständig ort med en inte obetydlig centrumfunktion, normal åldersfördelning samt en stabil eller svagt minskande befolkning. Andra orter i samma kategori är Söderköping, Åtvidaberg, Skärblacka och Boxholm. Skänninge har många kvaliteter som RUP>2030 pekar ut som gynnsamma för den hållbara tillväxten, bland annat god tillgänglighet med kollektivtrafik och en befolkningsmängd som utgör tillräckligt underlag för en rimlig nivå på kommersiell och offentlig service.

Översiktsplan för Mjölby kommun

Mjölby kommuns översiktsplan antogs 2011. Översiktsplanen redovisar förändringar av mark- och vattenanvändningen i kommunen, strategiska inriktningar för Mjölby kommun samt vilka åtgärder som ska vidtas för att fullfölja planen.

I samband med att kommunen antog översiktsplanen 2011 fick byggnadskontoret i förnyat uppdrag att ta fram en fördjupning av översiktsplanen för Skänninge av kommunstyrelsen. Fördjupningen kommer att ersätta de delar av översiktsplanen från 2011 som gäller för Skänninge.

Om Skänninge i ÖP2011

Enligt översiktsplanen ska Skänninge som historisk stad utvecklas med respekt för olika tiders stilar och karaktärer. Tillägg fångar upp och samspelar med befintliga värden. Byggnads- och miljökaraktärer bevaras. Skänninge präglas av läget i landskapet med många entrévägar. Stadsplanens gatunät bevaras och förstärks. Det gamla Skänninge utgör modell för utbyggnad i centrala lägen. Byggnader och kvarter ges likartad skala med tydliga gatu- och gårdsrum. Utformning med hänsyn till omgivande kulturmiljö. Traditionella färger, material och byggnadsvolymer rekommenderas. Trästadens brandskyddas enligt råd från räddningstjänsten.

Ny bostadsbebyggelse föreslås i Hattorp i söder, vid Bjälbotull och västerut utmed Skenaån. Nybyggnader för verksamheter kommer troligen efterfrågas utmed järnväg och rv 32/50. Sporthall planeras vid Trojenborgsskolan. Det finns också behov av hotell, camping, vandrarhem och andra övernattningsmöjligheter i Skänninge.

Skogsområde vid idrottsparken i sydost samt vid Månsjön i nordost är viktiga rekreationsområden i utkanten av Skänninge. Skenaån och dess strandpark utgör också viktig rekreationsmiljö.

Mjölby vision 2025

Mjölby kommun har antagit Vision Mjölby kommun 2025 Världsvan och hemkär (Antagen av Kommunfullmäktige § 53 2010-06-15). Visionen skildrar hur kommunen vill att det ska vara i Mjölby kommun år 2025. Förhoppningen är att visionen ska vägleda olika aktörer till en positiv utveckling av kommunen. Kommunens attraktivitet består av ett flertal kvalitéer och upplevelsevärden som kan uppfattas på olika sätt. Det är viktigt att erbjuda bästa tänkbara blandning så att människor och företag hittar hit, utvecklas, trivs och stannar.

Mjölby kommun ska vara en kommun som är hållbar över tiden. Det innebär att vi ska hushålla med våra resurser så att kommande generationer får minst lika goda förutsättningar som nuvarande. Vår tillväxt ska ske på ett sätt som är ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart. Vi ska skapa utrymme för att både människor, företag och naturresurser ska kunna växa och utvecklas på ett hållbart sätt.

Visionen har sammanfattats i fem strategiska verksamhetsområden. Här intill presenteras kortfattat en önskad bild av hur Mjölby kommun ser ut år 2025.

Mjölby vision 2025

En kommun med livskraft

- Positiv befolkningsutveckling i en växande region
- God hälsa och levnadsstandard
- Attraktiva boendemiljöer

Invånarna är initiativrika och välutbildade

- Nyttänkande och innovationer
- God utbildnings- och kunskapsnivå
- Dra nytta av teknik

En hållbar tillväxt med ett näringsliv i världsklass

- Näringsliv i världsklass
- Dynamisk arbetsmarknad
- Arbete för alla

Utvecklande mötesplatser

- Bra dialog och delaktighet
- Rikt kultur- och friluftsliv
- Tryggt, säkert och tillgängligt

En miljö som håller i längden

- Klimatanpassat och energieffektivt
- Ett kretslopp i balans
- Utmärkta kommunikationer

Riktlinjer FÖP Skänninge

Ett attraktivt Skänninge att leva och bo i för alla åldrar

- Levande centrum
- Värna om brukningsvärd jordbruksmark
- Bevara kulturarv

Riktlinjer FÖP Skänninge

Kommunstyrelsen har tagit fram riktlinjer som utöver Mjölby vision fungerar som utgångspunkt för fördjupningen av översiktsplanen för Skänninge.

Ett attraktivt Skänninge att leva och bo i för alla åldrar

Den första riktlinjen är som en paraplyriktlinje för arbetet med fördjupningen av översiktsplanen. Med attraktivt Skänninge menar vi att vi vill att efterfrågan på bostäder i Skänninge ska öka, eftersom Skänninge upplevs som en trevlig och attraktiv plats att bo på. Det ska vara enkelt att leva och bo i Skänninge. Vardagen ska vara enkel och full av möjligheter för såväl unga som för barnfamiljer och äldre. Det ska finnas mötesplatser för alla åldrar som bidrar till att Skänninge upplevs som en aktiv stad där människor kan engagera sig i till exempel föreningsliv och annat som skapar mening i livet.

Vi ser mycket positivt på möjligheten för en god utveckling av näringslivet i Skänninge. Det förbättrade vägnätet samt dubbelspårsutbyggnaden bidrar självklart till detta. Om möjligheten ges att genomföra önskemålet om en godsomlastningscentral mellan väg och järnväg skulle detta även bidra till en positiv näringsutveckling.

Levande centrum

Med levande centrum menar vi att det ska finnas ett utbud av handel och service i centrum. Då kan centrum fungera som en mötesplats för Skänningeborna. Vi ska inte tillåta köpcentrum utanför Skänninges tätort som riskerar att utarma centrum.

Värna om brukningsvärd jordbruksmark

Vi måste hushålla med våra naturresurser. Bördig jordbruksmark är en av de viktigaste naturresurserna i kommunen. Därför ska vi minska byggandet på jordbruksmark genom att i första hand planera ny bebyggelse genom förtätning. När jordbruksmark måste tas i anspråk för att klara efterfrågan ska sådan mark väljas som binder ihop staden och därmed effektiviserar markanvändningen. Mark med lågt brukningsvärde väljs före högproduktiv mark där det är möjligt.

Bevara kulturarv

Skänninge har en intressant historia som är mycket värdefullt ur kulturhistoriskt perspektiv, men även för turism, näringsliv och för attraktiviteten i Skänninge. Detta värde ska vi ta tillvara och bevara. Det ska ses som en möjlighet för utvecklingen av och för att skapa attraktivitet i Skänninge.

Miljömål

Nationella miljömål

Sverige har 16 miljömål som ska beskriva egenskaper i vår natur- och kulturmiljö som vi ska värna om för att samhället ska nå en miljömässig hållbarhet. Av dessa 16 mål är det främst följande som berör denna plan.

- Begränsad klimatpåverkan
- Giftfri miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalité
- Myllrande våtmarker
- God bebyggd miljö
- Ett rikare växt- och djurliv

Miljömålen syftar bland annat till att främja människors hälsa, värna om den biologiska mångfalden och naturmiljön. Men även att ta tillvara på kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena som finns, vilka är extra viktiga i denna plan. Dessutom är bevarandet av ekosystemen långsiktigt extra viktig samt att trygga en god hushållning med våra naturresurser. Tanken är att de ska fungera som ett riktmärke för miljöarbetet, och vara vägledande.

Klimatpåverkan

Den långsiktiga visionen för klimatpolitiken är att Sverige inte har några nettoutsläpp av klimatgaser år 2050. Regeringen har vidare antagit klimatpolitiska mål i syfte att minska utsläppen av växthusgaser:

- Utsläppen för Sverige 2020 bör vara 40 procent lägre än utsläppen 1990.
- Hälften av energin ska vara förnybar år 2020.
- Fossila bränslen i uppvärmningen fasas ut till år 2020.

Mjölby kommuns Energiplan och klimatstrategi

Mjölby kommun antog år 2011 en energi och klimatstrategi. Strategin utgår ifrån internationella, nationella och regionala mål kring klimat och energi. Det övergripande syftet med energiplan och klimatstrategi är att Mjölby ska bli en långsiktigt hållbar kommun.

Den allmänna utgångspunkten för klimatarbetet är att Mjölby kommun ska ha

- en begränsande klimatpåverkan och
- en klimatneutral energiförsörjning.

Mjölby kommun har följande mål för energi och klimat:

Mål	Delmål 2015	Mål 2025
1 Koldioxidutsläpp per invånare, jämfört med 1990	-45%	-60%
2 Antal kollektivtrafikresor per invånare	+5%	+20%
3 Andel förnybar energi	45%	70%
4 Maximal andel personbilar med fossila bränslen	75%	40%
5 Energianvändning per invånare	-10%	-30%
6 Energianvändning i byggnader per invånare jämfört 1995	+5%	-25%
7 Bilanvändning per invånare	-5%	-20%
8 Elanvändning i industrin	-5%	-15%
9 Antal cyklister i rörelse i Mjölby kommun	+10%	+20%

Mjölby kommuns VA-plan och Handlingsplan för vatten

VA-planen (Vatten- och avloppsplanen) antogs år 2012. Syftet med planen är att skapa en långsiktig strategi för hur VA-försörjningen ska lösas i framtiden inom Mjölby kommun. Planen identifierar vilka områden som på sikt ska erbjudas anslutning till det kommunala vatten- och spillvattennätet, inom vilka områden man ska förordna lokala gemensamma lösningar och var enskilda lösningar ska kvarstå.

Handlingsplan för vatten i Mjölby kommun antogs år 2012. Handlingsplanen syfte är att vara ett kunskapsunderlag och fungera som plattform för kommunens långsiktiga och strategiska arbete med vattenförvaltning enligt de svenska kraven. EU:s ramdirektiv för vatten utgör grunden för den svenska vattenförvaltningen. Vattendirektivet har implementerats i svensk lagstiftning genom miljökvalitetsnormer för vatten. Målet är att uppnå god ekologisk och kemisk status för alla vatten och omfattar såväl inlandsytvatten som grundvatten, vatten i övergångszonen och kustzonen. Det övergripande målet för dricksvatten är Dricksvattendirektivet vars mål är att allt dricksvatten ska vara hälsosamt och säkert.

Mjölby kommuns Avfallsplan 2012-2017

I Mjölby, Tranås och Boxholms kommuners Avfallsplan 2012-2017 finns fyra inriktningsmål:

1. Minska den totala mängden avfall och avfallets farlighet.
2. Ta tillvara på de resurser som finns i avfallet
3. Hantera avfallet på ett säkert sätt för miljö och hälsa
4. Avfallshanteringen ska svara upp emot de krav som samhälle och kunder har på ekonomi, service och kvalitet.

Ett delmål berör den fysiska planeringen:

- Kommunerna ska eftersträva introduktion av ny teknik inom avfallsområdet på ett så tidigt stadium som möjligt i detaljplanprocessen.

Folkhälsa och friluftsliv

Den nationella folkhälsopolitiken har 11 målområden. Dessa ska ligga till grund för att skapa förutsättningar i samhället för en god hälsa hos hela befolkningen. Följande delmål har en koppling till planeringsprocessen.

- Delaktighet och inflytande i samhället
- Ekonomisk och social trygghet
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Ökad hälsa i arbetslivet
- Sunda och säkra miljöer och produkter
- Ökad fysisk aktivitet

Friluftslivet är en viktig del för folkhälsan. Det övergripande målet för svensk friluftslivspolitik är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Föreslagna delmål för friluftslivspolitik som är relevanta i den fysiska planeringen är:

- Naturen är tillgänglig för alla
- Natur för friluftsliv – långsiktig planering och hållbart brukande
- Tätortsnära natur
- Landsbygdsutveckling och regional tillväxt
- Skyddade områden
- Fysisk aktivitet och folkhälsa

Folkhälsopolitisk policy för Östergötland 2011-2014

Den folkhälsopolitiska policyn för Östergötland antogs 2011. Visionen är Östergötland – en hälsoregion 2020.

De övergripande målen för det folkhälsopolitiska arbetet i Östergötland är att:

- Förbättra förutsättningarna i samhället för en god, jämlik och jämställd hälsa
- Öka antalet levnadsår med god hälsa och livskvalitet
- Utjämna skillnaderna i hälsa genom att stärka hälsan hos de mest utsatta

Mjölby kommuns naturvårdsprogram

I kommunens naturvårdsprogram pekas områden ut som har höga natur- och eller rekreationsvärden. Naturvärdena klassas i en fyragradig skala där klass 1 står för högsta värde. I Skänninge finns ett antal naturvårdsobjekt av klass 2-4, se karta under rubriken Grönstruktur.

Jämställdhet och diskriminering

Det finns flera nationella mål som berör den sociala dimensionen av hållbarhet, till exempel jämställdhetsmål, mål om integration och diskriminering samt funktionshindersmål. Syftet är att skapa ett samhälle som är tillgängligt för alla, oavsett kön, ålder, religion, socio-ekonomisk bakgrund, etnicitet, sexuell läggning eller funktionshinder. Tillgängligheten avser både den fysiska framkomligheten och möjligheten att påverka samhället.

Dokument som också kommer ligga till grund för att lyfta social hållbarhet i denna fördjupade översiktsplan är till exempel:

- FN's Barnkonvention
- På ungdomars villkor – ungdomspolitik för demokrati, rättvisa och framtidstro, Prop 1998/99:115
- Regeringens nationella demokratipolitik samt mål för jämställdhetspolitiken
- Nationell handlingsplan för äldrepolitiken, Prop 1997/98:113
- Nationell handlingsplan för handikappolitiken, Prop 1999/200:79

Kommunens jämställdhetsplan behandlar perspektivet som arbetsplats och är därför inte tillämplig för den fysiska planeringen.

Risk och säkerhet

Kommunen har tagit fram handlingsprogram för skydd mot olyckor och plan för extraordinära händelser. Programmet och planen syftar till att uppfylla de nationella mål och krav som finns på kommunerna att arbeta förebyggande kring risk för olyckor.

Handlingsplanen utgår också ifrån Vision 2025 där det sägs att ”Det är en självklarhet att alla medborgare känner sig trygga och säkra”. I handlingsprogrammet anges bland annat att en strategisk insats är att verka för hög livskvalitet, lugnt tempo, trygga offentliga platser, samt bekämpa missbruk av droger. Följande riskmiljöer ska prioriteras under programperioden.

- Boendemiljön/omsorgsboende
- Trafik (E4, riksväg 32-50, järnväg)
- Vattenmiljön, vatten som livsmedel (Mjölby tätorts vattentäkt samt egna brunnar)
- Kulturellt värdefulla byggnader (kyrkor, gamla Skänninge, mm)
- Publika lokaler
- Industrin
- Drunkning
- Klimatförändringar

Infrastruktur

Det övergripande målet för transportpolitiken handlar om att säkerställa ett samhällsekonomiskt långsiktigt hållbart transportförsörjningssystem för medborgarna samt näringslivet i hela landet. Regeringen har satt upp ett funktionsmål som rör tillgänglighet samt ett hänsynsmål som rör säkerhet, miljö och hälsa.

Mjölby kommuns trafiksäkerhetsprogram

Kommunen antog år 2013 ett trafiksäkerhetsprogram. Syftet med programmet är att bryta ner nationella mål till lokala mål, att vara underlag för det årliga trafiksäkerhetsarbetet och att beskriva nuläget kring trafiksäkerheten för att öka förståelsen för arbetet hos politikerna. Programmet fokuserar på fysiska åtgärder främst inom tekniska kontorets ansvarsområde, till exempel hastighetsförändringar och ombyggnad av korsningar.

Nuvarande struktur

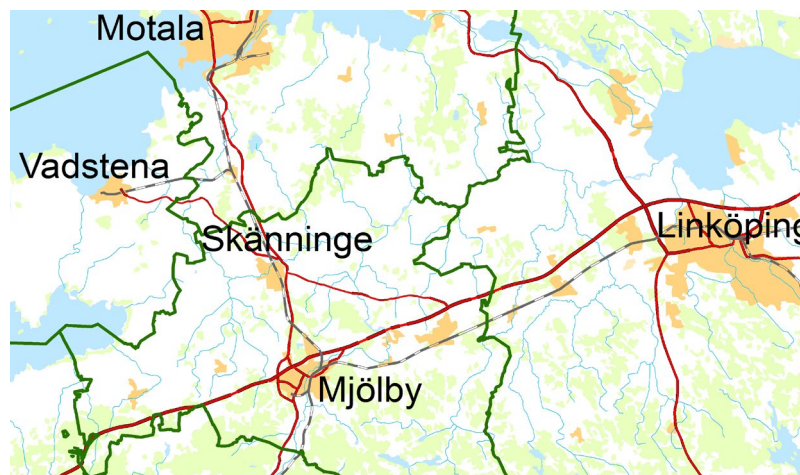
Skänninge idag

Skänninge ligger mitt på Östgötaslätten, ungefär åtta kilometer norr om Mjölby. Orten har cirka 3200 invånare och en blandad bostadsbebyggelse med flerbostadshus och småhus. De östra delarna domineras av industriområden. Tack vare stora infrastruktursatsningar bedömer kommunen att Skänninges attraktivitet kommer att öka som bostadsort. Framför allt innebär Östgötapendeln med stopp i både Skänninge och Motala att förutsättningarna för arbetspendling har förbättrats.

Skänninges medeltida stadskärna utgör ett viktigt besöksmål. I Skänninge rådhus finns kommunens turistbyrå. Varje år kommer besökare för att se de äldre delarna av Skänninge eller besöka något av ortens evenemang (till exempel Skänninge marken, valborgsfirande vid Månsjön eller nationaldagsfirande vid Stora torget).

Befolkning

Skänninge har haft en svagt vikande befolkningskurva de senaste decennierna. 1990 var invånarantalet 3740. Minskningen fortsatte fram till 2010 då invånarantalet var 3122. Därefter har befolkningen ökat svagt under de senaste fyra åren. 2014-12-31 var invånarantalet i Skänninge 3299.

Karta Skänninge i kommunen

Arbete

Andelen förvärvsarbetande i åldern 20-64 år är 82 procent i Skänninge öster och 67 procent i Skänninge väster, jämfört med kommungenomsnittet som är 77 procent.

Marknad bostadstomter och verksamhetsmark

Idag utgörs bostadsbeståndet i Skänninge av 61 procent småhus. Det finns mer flerbostadshus än i andra områden i kommunen. Få av flerbostadshusen i Skänninge har hiss, vilket gör lägenheterna svårtillgängliga.

Efterfrågan på bostadstomter i Skänninge har varit ganska låg. Sedan år 2000 har ett 15-tal tomter sålts. Efterfrågan på verksamhetsmark har också varit låg, men har ökat något sedan utbyggnaden av väg och järnväg.

Det finns flera tomter till försäljning i Skänninge, framför allt i Hattorp där kommunen nyligen antog en detaljplan för ett 40-tal villor, eller ett 50-tal parhus, radhus och villor.

Markägoförhållanden

Marken inom planområdet ägs till stora delar av Mjölby kommun. För övrig mark så domineras markägoförhållandet öster om järnvägen av företag medan det väster om järnvägen finns många privatägda småhus. Om Skänninge ska kunna utvecklas kan det bli aktuellt med kommunala markköp, men det är inte nödvändigt att kommunen äger all mark som ska exploateras.

Detaljplaner

I detaljplaner regleras markanvändning och bebyggelse inom kommunen. En detaljplan kan omfatta alltifrån någon enskilda fastighet till hela stadsdelar. Kommunen beslutar med ensamrätt om att upprätta detaljplaner och kan med hjälp av dem förverkliga översiktsplanen och den lokala bebyggelsepolitiken.

Inom Skänninge gäller ett flertal olika detaljplaner som i princip täcker hela ortens yta. Skänninges första stadsplan upprättades redan år 1918 och gäller fortfarande inom delar av centrala Skänninge.

Kartan redovisar kommunägd mark 2013.

Allmänna intressen och riksintressen

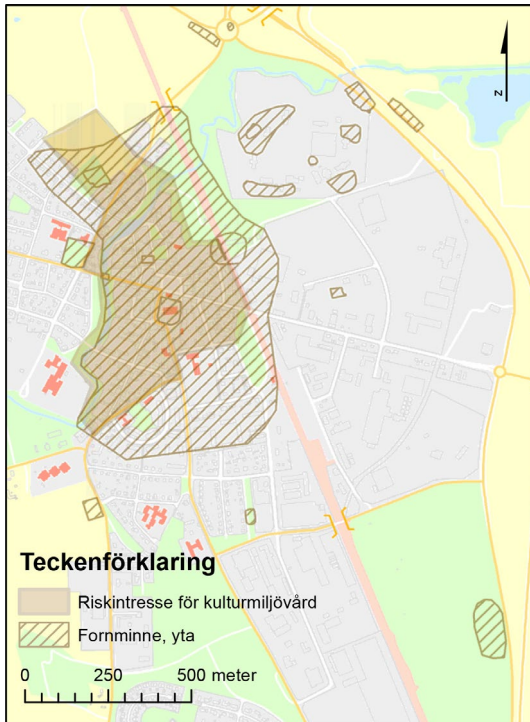
Riksintresse för kulturmiljövården

På grund av Skänninges rika historia och de fysiska värdena i staden, men också dess närmaste omgivning, har ett stort område inom tätorten utpekats som riksintresse för kulturmiljövården, objektsbeteckning [E16]. Området utgörs av den gamla stadskärnan från 1100-talsstaden Skänninge, men planeras att utökas. I motiveringen för riksintresset står det skrivet:

”Småstadsmiljö, som utgör en av tidig- och högmedeltidens mest betydelsefulla svenska städer, vilken i planmönster och bebyggelse speglar levnadsförhållandena i den förindustriella staden samt dess förhållande till den omgivande landsbygden”.

De värden som utgör denna välbevarade småstadsmiljö är:

- Det oregelbundna gatunätet från medeltiden med tillskott av den raka genomfartsleden i form av Vadstenagatan under 1600-talet.
- Den stora medeltida Vårfrukyrkan med kloster- och hospital-lämningarna i stadsområdets ytterområden.
- Gaturummens och torgens karaktär med sluten bebyggelse i stadskärnan och friliggande hus mot stadens utkanter
- Den småskaliga träbebyggelsen, rådhuset och stadshotellet från 1700- och 1800-talen
- Den direkta övergången i det öppna odlingslandskapet, stadens siluett och anblicken från det omgivande slättlandskapet.

Avgränsning av riksintresse och fornminne i Skänninge.

Ny avgränsning av riksintresset

Länsstyrelsen har under 2014 gjort en översyn av riskintresset för kulturmiljövården i Skänninge och har våren 2015 inkommit till kommunen med förslag till revidering av riksintresset.

Revideringen innebär en utökning av riksintresseområdet samt revidering av uttryckstexten. Den nya riksintresseavgränsningen inkluderar bl.a. även hospitalsruinen, Skänninges traditionell infartsleder, samt ett större område norr om Skänninge som har utgjort stadsjord och är viktigt för stadens möte med odlingslandskapet. Se bild nästa sida.

Då det nya riksintresseanspråket inkom efter översiktsplanens samrådsperiod när granskningsbeslut redan fattats har kommunen valt att ej ta ställning till det i det pågående översiktsplanarbetet och det får istället behandlas på en fördjupad nivå i samband med aktualitetsprövning av den kommuntäckande översiktsplanen.

Läs mer på kommunens hemsida www.mjolby.se/planer

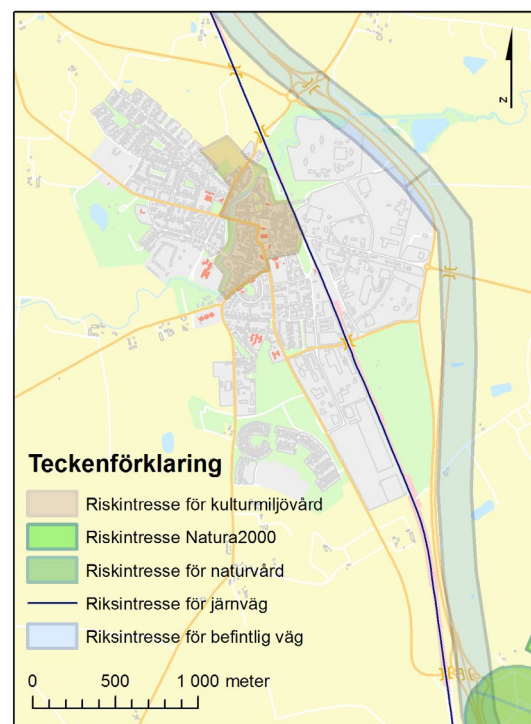
Förslag till ny avgränsning av riksintresset Skänninge.

Övriga riksintressen

Söder om Skänninge finns Natura 2000-områdena Örbacken och Mjölbyfälten, som är av riksintresse för naturmiljön. Områdena kommer inte att påverkas av framtida utbyggnad av Skänninge.

Riksväg 50 och järnvägen är av riksintresse för kommunikationer. Järnvägen som passerar genom Skänninge är dubbelspåkig och trafikeras av persontrafik, men framför allt är den viktig för godstrafik mellan södra stambanan och Bergslagen. Riksväg 50 mellan Mjölby och Skänninge är fyrfilig med vajeräck och mellan Skänninge och Motala en mötesfri 2+1-väg. Hastighets-begränsningen är 100 km/h.

För stora delar av Mjölby kommun inklusive Skänninge, gäller riksintresse för totalförsvaret, stoppområde för höga objekt. Det innebär att inga objekt högre än 45 meter inom tätort och 20 meter utanför tätort kan tillkomma utan betydande skada på riksintresset. Alla ärenden som rör höga objekt ska remitteras till Försvarsmakten för samråd. Riksintresset finns inte utmärkt på kartan här bredvid, eftersom det omfattar hela kartområdet.

Riksintressen i och omkring Skänninge.

Stads- och landskapsbild

Mitt i odlingslandskapet

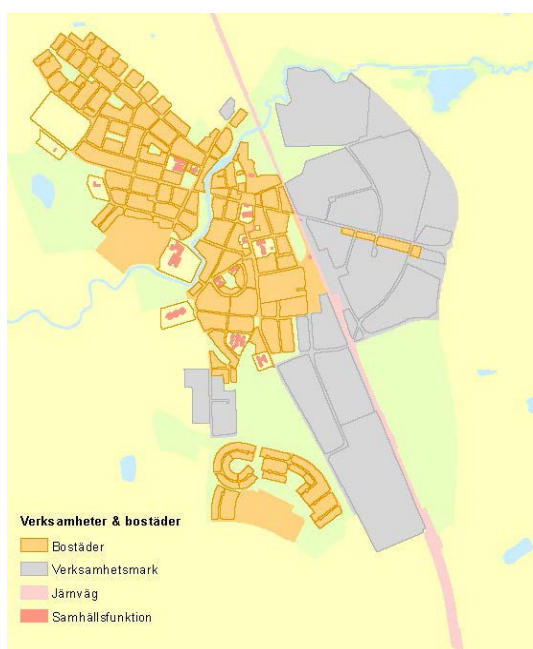
Odlingslandskapet runt Skänninge har en lång historia. Jordbruksmarken används till största delen för växtodling. Det finns också en del djurhållning omkring Skänninge. Slättlandskapet har inslag av små skogspartier och dungar kring gles bebyggelse bestående av mestadels gårdar. Norr om Skänninge finns ett större sammanhängande naturområde. Omkring Skänninge finns vindkraftverk och ett antal konstgjorda dammar. De närmsta vindkraftverken ligger på ungefär 1,5 kilometers avstånd från bostäder i tätorten. Övriga verk är placerade omkring två kilometer eller längre bort från Skänninge.

Genom landskapet och orten sträcker sig Skenaån, som en gång har gett orten sitt namn. Genom Skänninge är ån delvis omgiven av parkstråk och promenadvägar. I centrala Skänninge finns en fördämning för att skapa en större vattenspegel. På östra sidan av järnvägen finns ett nyligen utbyggt gång- och cykelstråk som leder bort till Hospitalsdammarna.

Bostäder och verksamheter

Inom Skänninge finns en tydlig uppdelning mellan bostads- och verksamhetsområden där järnvägen utgör en stark avgränsning. Ortens bostadsbebyggelse är nästan uteslutande placerad väster om järnvägen och på den östra sidan finns främst verksamhetsmark. Även väster om järnvägen finns dock ett större verksamhetsområde vilket domineras av Runsvens storskaliga centrallager. På den östra sidan finns, utöver arbetsplatser, få målpunkter och gång- och cykelnätet till dessa är väl utbyggt.

Trots att det, i förhållande till ortens storlek, finns god tillgång till passager över järnvägen så utgör den en tydlig barriär vilket är viktigt att beakta inte minst då arbetsplatserna öster om järnvägen utgör ett potentiellt viktigt underlag till stadskärnan.

Bostäder och verksamheter i Skänninge

Årsringar

Den högsta punkten i Skänningebygden är Vårfrukyrkan i stadens centrum. Orten kan grovt delas in i tre delar; stadskärnan, övriga staden samt det närmast omkringliggande landskapet utanför stadsgränsen. Stadskärnan präglas dels av den medeltida Vårfrukyrkan, Stora Torget och Rådhuset i anslutning till torget, samt av gårdsbebyggelsen från 1700/1800-talen belägna utmed de äldsta gatorna. Gårdsbebyggelsen bestående av intima gränder, låga träbyggnader och innergårdar uppfördes ursprungligen som hantverks- och köpmannagårdar med tillhörande ekonomibyggnader. Idag används de huvudsakligen som butiks- eller bostadshus. Skänninge har vuxit utåt från den historiska stadskärnan, främst åt norr och söder. Som följd har orten relativt tydliga årsringar med den nyare bebyggelse längst ut från stadskärnan. I stadens ytterkanter och omkringliggande stadsdelar utgörs bebyggelsen huvudsakligen av friliggande hus och verksamhetsområden.

En stor del av det nuvarande bostadsbeståndet har tillkommit under 50-, 60- och 70-talen. På senare år har framförallt byggts villabebyggelse, orten har dock fortfarande ett varierat utbud av bostäder.

Grönstruktur

Rekreation och friluftsliv

Tillgången till grönområden är god i Skänninge. Det finns flera välbesökta friluftsområden i och omkring orten, till exempel Väderkvarnsbacken med badsjön Månsjön i nordväst och idrottsparken i sydost. I nordost finns promenadstråk mot Hospitalsruinen, fågeldammarna och den värdefulla naturmiljön kring ån. Pilgrimsleden passerar i öst-västlig riktning genom Skänninge. Söder om Skänninge har Östgötaleden utgångspunkt i Örbackens naturreservat.

Skänninge är välförsett med idrottsanläggningar. Med den nya idrottshall som enligt planerna ska stå färdigbyggd 2015, finns det mycket goda förutsättningar att idrotta i Skänninge. Idrottsparken är en av länets bästa och har två fullstora fotbollsplaner, den ena med konstgräs, samt mindre 5-manna och 7-mannaplaner. I idrottsparken finns dessutom motions-spår och en mindre friidrottsanläggning med 200 m tartanbana samt möjligheter till längd, höjdhopp samt diverse kastgrenar. Det finns omklädningsrum och café i relativt nybyggda lokaler samt ett klubbhus. Idrottsplatsen sköts av Skänninge idrottsklubb (SIK).

Karta över tillgång till grönska.

Omgivningarna kring Skänninge består till stor del av åkermark, vilken i sig inte har så höga naturvärden och som dessutom kan göra marken otillgänglig. Möjligheten till utsikt och överblick som det öppna landskapet ger har dock ett rekreativt värde för människor.

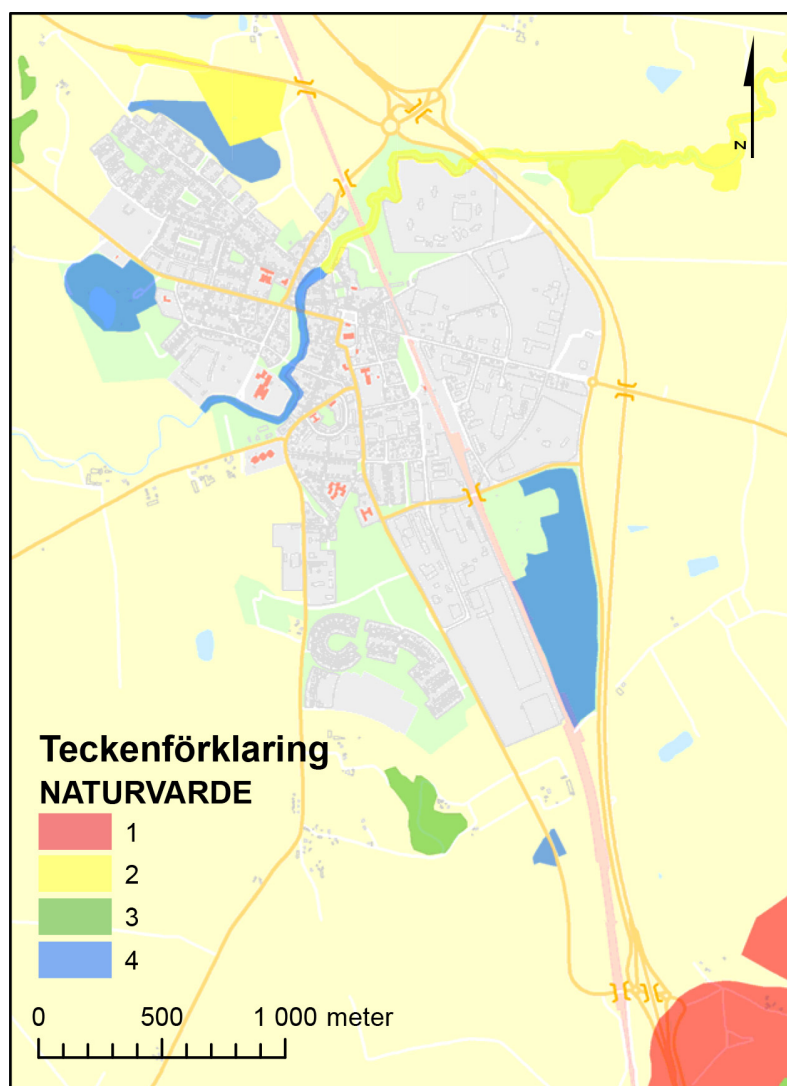
Parker och lekplatser

Järnvägsparken, Lindbladsparken och Hembygdsparken är viktiga parker i centrum. Därutöver finns mindre parker och grönområden inne i bostadsområdena. Tivoliängen är en stor gräsyta som slås på sensommaren då området används för uppställning av tivoli och marknadsstånd under Skänninge marken.

Lekplatser finns bland annat i Järnvägsparken och Väderkvarnsbacken. Dessutom finns både mindre och lite större lekplatser utspridda i bostadsområdena.

Naturmiljö och naturvärden

Skänningeåsen och sandiga sediment ger tillsammans med Skenaån förutsättningarna för höga naturvärden i Skänninge. På Väderkvarnsbacken vid den konstgjorda Månsjön finns tallskog och värdefull torrängsflora. Vid Västra lund i nordöst finns i Naturvårdsprogrammet (NVP) utpekad en betesmark med värdefull flora och blandskog med både torrare och blötare partier (NVP klass 2 och 4). Här växer bland annat flera orkideér som kärrknipprot, ängsnyckel och blodnyckel. Vid Idrottsparken (NVP klass 4) finns ett litet blandskogsområde som utgör en värdefull närnatur. Söder om Hattorp (NVP klass 3), liksom vid Galgbacken (NVP 3), finns värdefulla, sandiga och torra miljöer. De sandiga, torra miljöerna är viktiga för ett antal hotade sandsteklar, backsvalor och för torrängsväxter som fältmalört och backsippa.

Naturvärden enligt kommunens Naturvårdsprogram. Naturvärde klass 1 har högsta värde, riksintressant, medan klass 4 har högt naturvärde i lokalt perspektiv.

Vatten

Skenaån

En ung individ av Större Vattensalamander i Månsjön.

Skenaån har sina källor söder och väster om Skänninge och rinner genom intensivt odlad åkermark innan den når tätorten. Stundom ”skenar” ån med höga vattenflöden och höga halter kväve, fosfor och fina partiklar. Ån ger mycket av karaktären till Skänninges stadsbild.

Norr om Skänninge, nedströms bebyggelsen, är Skenaån naturligt meandrande (slingrande) och ofta skyddad av trädriddå. I denna del har Skenaån höga naturvärden (NVP klass 2). Här förekommer flera rödlistade, hotade, arter som utter, kungsfiskare, gulärla och olika arter av målarmusslor. Avsnörda korvsjöar och erosionsärr från skred visar att ån under tidens gång ändrat sitt lopp. Skenaån uppströms och genom Skänninge (NVP 4) präglas av påverkan från oss människor genom dikning och uträtning av åfåran. Här saknas de högsta naturvärdena.

Månsjön

Månsjön är en konstgjord badsjö som ligger vid Väderkvarnsbacken. Sjön får sitt järnrika vatten från borrhade brunnar och kan tömmas genom utlopp till Skenaån. Vissa år är det problem med algtillväxt i sjön trots att det uppumpade vattnet är ganska näringsfattigt. Det fridlysta och mycket skyddsvärda groddjuret större Vattensalamander förekommer och trivs i Månsjön.

Hospitaldammarna

Vid Hospitalsruinen ligger Skänninges gamla reningsdammar. Numera samlar de dagvatten från de östliga delarna av tätorten. Dammarna är näringsrika och har utvecklats till små fågelsjöar, viktiga både som rast- och häckningslokaler.

Grundvatten

Grundvattentillgången i Skänninge är god. Det finns grundvatten både i jordlager i södra delen och i sedimentära bergarter i norra delen av Skänninge.

Skänningeåsen söder om Skänninge, är ett förhållandevis stort grundvattenmagasin med bra vattenkvalitet med hårt och kalkrikt vatten. Åsen som består av isälvsavlagringar sträck-

er sig norrut in i Skänninge stad. Huvudsaklig grundvattenströmning är också mot norr in mot Skänninge. Grundvattenmagasinet i Skänningeåsen är känsligt för fysisk påverkan (sänkning av grundvattennivån) och förorening.

Strandskydd

Kring Skenaån gäller generellt strandskydd om 100 meter. Strandskydd gäller även 100 meter från strandlinjen längs Månsjön och Hospitalsdammarna. I gällande detaljplaner kan strandskyddet vara upphävt. Det återinträder dock i samband med att den gamla planen upphävs, vilket innebär att man på nytt behöver pröva frågan om att upphäva strandskydd. Det samma gäller för helt nya planområden.

För att upphäva strandskydd krävs att det finns godtagbara särskilda skäl, att strandskyddets syfte inte påverkas negativt samt att en fri passage lämnas vid vattnet. Vilka särskilda skäl som är godtagbara finns definierade i miljöbalken. Syftet med strandskydd är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Strandpromenad utmed Skenaån i Lindbladsparken

Ture lång står på Stora Torget i Skänninge.

Kulturmiljö

Skänninge - en historisk stad

Skänninge är en av Sveriges äldsta städer och har haft permanent bosättning i omgångar sedan yngre stenålder (3000 - 1500 f Kr). Staden hade sin blomstringstid under medeltiden, framförallt mellan 1200-1300-talet, då Skänninge ansågs vara ett självstyrande samhälle av både politiskt och kyrkligt intresse. Skänninges betydelse som handelsstad under 1200-talet medförde att en grupp tyska köpmän bosatte sig i staden. De kom att påverka stadsstyret, ekonomin och byggandet genom ett nytt styrelseskick.

I slutet av 1300-talet utgjordes staden av dagens stadskärna med Vårfrukyrkan Rådhuset och Stora Torget med kringliggande handelsbodar. Nära stadskärnan låg stadens två kloster, Allhelgonakyrkan, Helgeandshuset, Hospitalet samt borgarklassens bostads- och verkstadshus. Utanför staden fanns stormannagodsens med tillhörande jordbruksmarker. Ett par av dessa stormannagods ägdes av Bjälboätten (senare Folkungaätten).

Under 1400-talets andra hälft och Gustav Vasas regeringstid kom Skänninge att förlora sin betydelse som handelsstad samt politiska och kyrkliga centra i Östergötland, dels på grund av Vadstenas framväxt och två förödande stadsbränder, och dels på grund av förlorade stadsprivilegier. Under stora delar av 1600-talet försökte stadsrådet att återuppbygga staden och återfå dess ekonomiska betydelse. På 1700-talet drabbades Skänninge av pesten och två stora stadsbränder. Stora delar av 1800-talet präglas av återuppbyggandet av Skänninge efter stadsbranden år 1760, en politisk omstrukturering samt av järnvägens tillkomst år 1873.

Fornlämningar

Skänninge är rik på fornlämningar. De äldsta lämningarna kan dateras till yngre stenålder (3000-1500 f. Kr.), men de flesta kända är dock från medeltiden och 1700-talet. Många lämningar har troligtvis försvunnit eller skadats av jordbruket.

Numera utgörs stadskärnan av ett enda stort fornminne, Skänninge 5:1. Där tror man kunna finna kulturlager från medeltiden samt 1500/1600-tal. Många fynd har gjorts i samband med markarbeten i Skänninge och med stor sannolikhet kommer ytterligare upptäckter att göras i framtiden, både inom och utanför stadskärnan. Därför är det viktigt att hålla en dialog med länsstyrelsen kring all typ av markarbeten i Skänninge.

Kultuhistoriskt värdefulla byggnader

Det finns fem byggnadsminnen i Skänninge: *Skänninge Rådhus*, *Nordénska huset*, *Sjölingården*, *Brödraklostret 1* samt *Sandbergska gården*. Att förklaras som byggnadsminne är ett av de starkaste lagstiftade skydd en enskild byggnad kan få. Varje byggnadsminne har särskilda föreskrifter som reglerar vilka förändringar som får genomföras respektive förbjuds.

Flera fastigheter, framför allt i de centrala delarna av Skänninge, är skyddade i detaljplan med planbestämmelse q/Q. Det betyder i stora drag att byggnaden inte får förvanskas, eftersom ändringar kan skada helhetsintrycket av den enskilda byggnaden och/eller stadsbilden. De berörda fastigheterna har olika ålder och funktion, men till största del tillhör de trähusbebyggelsen från 1700/1800-tal.

I början av 1970-talet genomförde Mjölby kommun i samarbete med Östergötlands Museum en byggnadsinventering av Skänninges innerstad. Inventeringen planeras att uppdateras inom ramen för kulturmiljöprogram för Mjölby kommun.

Staden kan uppvisa en tydlig bebyggelseutveckling med små hantverks- och köpmansgårdar från 1700/1800-tal i stadens centrum, friliggande villor från 1910/20-tal i anslutning till

Skänninge Rådhus ligger placerat vid Stora torget i Skänninge. Här finns bland annat kommunens turistbyrå.

Sandbergska gården är byggnadsminne. Gården är idag ett museum som är öppet för allmänheten under sommarhalvåret.

*Vårfrukyrkan i Skänninge ligger i centrum.
Kyrkan invigdes år 1306.*

grönområdena, sammanhängande egnahemsbostäder från 1930-talet samt 1950-talets flerfamiljshus. Kulturhistoriskt sett är alltså delar av 1900-talsbebyggelsen i Skänninge också intressant och värdefull, då den uppvisar ursprungliga fasadmaterial, färgsättningar, arkitektoniska utformningar och takmaterial. Detta tydliggörs i och med inventeringen av modernismens bebyggelse som Östergötlands museum genomförde i Skänninge 2009.

Kyrkliga kulturminnen

Det har funnits flera kyrkor, kloster och kapell i Skänninge. Idag återstår endast en av dessa, Vårfrukyrkan. Kyrkan invigdes år 1306, men mycket av dagens utformning härstammar från ombyggnationer på 1700-talet.

I Skänninge har det funnits ytterligare två kyrkor, S:t Martin och Allhelgonakyrkan, som tros ha grundlagts på 1000-talet. Det har funnits två kloster; brödrakonventet S:t Olovs kloster från 1237 och nunnekonventet S:t Ingrids kloster från 1281. Det har också funnits två omsorgsinstitutioner med kyrklig koppling; hospitalet med Hospitalskapellet S:ta Katarina samt Helgeandshuset. Samtliga av de ovanstående kyrkobyggnaderna revs under Gustav Vasas reformation och inventarierna gick till Kronan.

*Äldre bebyggelse utmed Järntorgsgatan i
den äldsta delen av Skänninge.*

Butiker vid Stora torget

Stadsbild och gatunät

Skänninge har på många sätt bevarat sin medeltids- och 1700/1800-talskaraktär, främst genom stadskärnans ursprungliga placering, de gamla byggnaderna och det oregelbundna gatunätet.

Gatunätet i de äldre delarna av Skänninge är bevarat sedan medeltiden och 1600-talet. I stadens centrum präglas gatunätet av små intima gaturum med gårdsbebyggelse och svängda gränder. Här låg under medeltiden och fram till 1700/1800-talet stadens hantverks- och köpmannagårdar som bestod av bostadshus och ekonomibyggnader. Den gata som idag till största del följer medeltidens sträckning är Järntorgsgatan, förr Digragatan. Utmed denna gata låg under 1000-talets början Allhelgonakyrkan och troligtvis stadens första riktiga marknadstorg med marknadsbodan, samtidens centrum. Andra medeltida gator är Sprättegatan (nuvarande Linköpingsgatan), Brödrumsgatan (Vistenagatan), Follingegatan och Helgonagatan.

De flesta av nutidens stora genomfartsleder (Vadstenagatan, Bjälbovägen samt Mjölbygatan) tillkom på 1600-talet. Efter den stora stadsbranden 1760 förstördes delar av Linköpingsgatan som fick byggas om. De gatustrukturer som tillkommit efter 1700-talet och fram till idag har anlagts i samband med ny bebyggelse. I stora drag är de mer regelbundna än resten av innerstaden, men de följer ändå inget rutnätssystem.

De historiska offentliga rummen i Skänninge utgörs av Järntorget och Stora Torget. De grundlades under vikingatid och äldre medeltid med syftet att fungera som mötes- och marknadsplatser.

Näringsliv och service

Service i Skänninge

Skänninge har tillgång till det mesta som behövs för ett gott vardagsliv. I centrala Skänninge, runt Stora torget, Västra och Östra Kyrkogatan samt Vadstenavägen/Linköpingsvägen finns handel och övrig centrumverksamhet. Här finns bland annat två livsmedelsaffärer, apotek, blomsterbutik, restauranger, hotell, antikvariat, tobaksaffär med mera. Det finns också bibliotek och biograf i Skänninge centrum. Vårdcentralen i Skänninge ligger ca 500 meter söder om Stora torget, vid Mjölbyvägen. Brandstationen ligger vid Smålandstorget, strax intill Vårfrukyrkan.

Skolor

I Skänninge finns idag tre skolor; Lindbladskolan och Bjälbotullskolan samt Trojenborgsskolan. Alla tre skolorna ligger centralt i Skänninge i nära anslutning till varandra. Vid Trojenborgsskolan bygger kommunen en ny idrottshall som ska stå klar år 2015.

Lindbladskolan och Bjälbotullskolan

Lindbladskolan och Bjälbotullskolan har elever i förskoleklass och grundskolan årskurs 1-5. Alla elever har slöjd och idrott på Lindbladsskolan, vilket medför att eleverna går mellan skolorna flera gånger per vecka. Fritidshemmen har två avdelningar på varje skola.

Läsåret 2013/2014 hade Bjälbotullskolan 145 elever och Lindbladskolan 144 elever. Det finns idag inga omedelbara behov av utbyggnad av skolorna. Lokalerna är dock relativt fulla, vilket innebär att de skollokaler som idag används av förskolan behöver frigöras för skolans behov. För att kunna göra detta behövs en ny förskola med plats för ungefär fem-sex barngrupper.

Trojenborgsskolan

Trojenborgsskolan har årskurs 6-9 och tar emot elever från Lindbladsskolan, Bjälbotullskolan och Väderstads skola. Trojenborgsskolan hade våren 2014 227 elever med utrymme för fler. Trojenborgsskolan har egen idrottshall för sina elever.

Julstämning i Skänninge.

Skänninges fritidsgård är integrerad i Trojenborgsskolan och har under skoltid sin cafeteria öppen för skolans elever samt kvällsöppet fyra kvällar i veckan. Skänninges fritidsgård ansvarar också för fritidsverksamhet i Väderstad.

Förskolor

Vallens förskola ligger mitt i centrala Skänninge. Förskolan är drygt 40 år gammal med små rum. Vallen hade våren 2014 63 barn.

Tallgårdens förskola ligger i en talldunge intill fritidsområdet Väderkvarnsbacken. Byggnaden är uppförd på 50-talet som barnhem och byggdes senare om för handikappsomsorg. I mitten av 1990-talet blev Tallgården förskola. De tre avdelningarna finns på tre plan. Högst upp, tillsammans med en av avdelningarna, sitter förskolechefen som ansvarar för samtliga tre förskolor. Tallgården hade våren 2014 61 barn. Bjälbotulls förskola ligger tillsammans med Bjälbotullsskolan utmed Bjälbovägen i Skänninge med närhet till östgötasläkten. Denna förskola är den största förskolan i Skänninge och det finns fyra avdelningar med barn i åldern 1-5 år. Bjälbotulls förskola har en stor utegård och på andra sidan Bjälbovägen finns ett våtmarksområde som används av förskolan. Bjälbotull hade våren 2014 76 barn.

Vårterminen 2014 öppnades en ny förskola i Västra Lund med en barngrupp på 18 barn. Det är en tillfällig lösning för att kunna ta emot de stora barngrupper som finns i Skänninge nu. För att hitta en permanent lösning behöver en ny förskola byggas, som också kan frigöra lokaler till skolan i Bjälbotull.

Pedagogisk omsorg i hemmiljö (familjedaghem)

Familjedaghemmen är en barnomsorgsform med små barngrupper i hemmiljö. Under våren 2014 fanns det 6 st dagbarnvårdare som tillsammans hade 23 barn. Hösten 2012 utökades antalet dagbarnvårdare på grund av platsbrister inom Skänninge förskolor.

Tallgårdens förskola i västra delen av Skänninge, nära Månsjön.

Omsorgsverksamhet

Änggården är ett vård- och demensboende i östra delen av Skänninge med plats för 31 boende. Härifrån utgår även hemtjänst och boendestöd. Kolonigatan/St:a Ingrids väg är vård-, demens- och gruppboende i västra delen av Skänninge med plats för 32 boende.

I Skänninge finns också trygghetsboende i form av Bostadsbolagets hyreslägenheter på Lilla Vallgatan.

Besöksnäring

Skänninge är ett av kommunens besöksmål med sevärdheter som den medeltida stadsdelen, Vårfrukyrkan, St Ingrids klosterruin, flera museum samt ett antal evenemang som lockar besökare. Här finns kommunens turistbyrå.

Antalet besökare i Skänninge per år uppskattas till över 200 000. Skänninge marknad har ungefär 140 000 besökare under två dagar. Under valborg och motormässan uppskattas antalet besökare till ca 30 000 per tillfälle. Turistbyrån hade ungefär 12 000 besökare förra året, varav ungefär en tredjedel antas vara lokala besökare.

St Ingrids klosterruin en vacker vinterdag.

De största arbetsgivarna i Skänninge 2013

I Skänninge finns två av Mjölby kommuns största arbetsgivare; Runsvengruppen AB och Kriminalvårdens anstalt i Skänninge.

Runsvengruppen är ett handelsföretag som etablerade sig i Skänninge 1957. Företaget har vuxit mycket kraftigt och är idag moderbolag till bland annat ÖoB Överskottsbolaget med dess nästan 100 varuhus runtom i Sverige. Runsvengruppen har totalt 1 650 anställda i landet varav knappt 200 arbetar i Skänninge. Företaget har såväl huvudkontor som centrallager i Skänninge.

Kriminalvården har 52 fängelse/anstalter i Sverige med olika säkerhetsklasser från 1 till 3, där 1 är den högsta säkerhetsklassen och 3 är den lägsta. Fängelset i Skänninge har säkerhetsklass 2. Kriminalvården har ca 9000 anställda i landet varav drygt 150 arbetar i Skänninge. 5000 personer är intagna på fängelse i Sverige. I Skänninge finns plats för 234 personer.

Skänninge har sedan lång tid tillbaka varit ett centrum för spannmålshantering. Idag verkar Lantmännen ek. för. och Forsbecks Eftr. AB på orten. Lantmännen Maskin marknadsför, säljer och bedriver service av lantbruksmaskiner och redskap. Företaget har centrallager för redskap och maskiner i Skänninge. Lantmännen har också spannmålsmottagning med stora silosar i Skänninge.

Malte Månsson AB och Aebi Schmidt Sweden AB är två andra större företag som verkar i Skänninge. Malte Månsson AB har sitt huvudkontor för koncernen i Skänninge. Företaget säljer bland annat industrimotorer, marinmotorer, bytesmotorer, reservdelar och tillbehör men har även dieselverkstad och renoveringsverkstad på orten.

Aebi Schmidt Sweden AB tillverkar specialmaskiner och fordon för vägunderhåll. Företagets försäljning och service för den svenska marknaden utgår från Skänninge.

Mjölby kommun är också en av de större arbetsgivarna i Skänninge. Kommunen har bland annat personal på ortens skolor, förskolor och i omsorgen.

Tekniska försörjningssystem

Dricksvatten

Skänninge tätort ingår i Mjölby kommuns verksamhetsområde för dricksvatten och får sin dricksvattenförsörjning från Högby vattenverk i Mjölby via två överföringsledningar. Kapaciteten är god och klarar en utbyggnad. Vattenledningsnätet i Skänninge består till större delen av järnledningar byggda på 1940-1980-talet. Standarden på ledningsnätet är normal vad det gäller läckor, driftavbrott etc.

Spillvatten

Även spillvattnet ingår i Mjölby kommuns verksamhetsområde för spillvatten och ansluts via Östanå avloppspumpstation och överföringsledning till Mjölkulla reningsverk i Mjölby. Östanå pumpstation planeras få en tredje pumplinje, vilket ökar dess kapacitet. Spillvattennätet i Skänninge består till större delen av självfallsledningar av betong.

Söder om Skänninge vid Skänninge-Sunnanå ligger ett fåtal bostadshus med enskilda avlopp. Enligt Mjölby kommuns VA-plan (vatten- och avloppsplan) ska de boende erbjudas VArådgivning eller eventuell framtida inkoppling på ledningsnätet.

Dagvatten

Skänninges dagvatten avvattnas via ledningssystem direkt till Skenaån samt i öppet dike till Hospitalsdammen. Dagvattenutredning finns på delen som avvattnas till Hospitalsdammen. Inför eventuell utbyggnad krävs kompletterande utredning. Ledningsnätet består till större delen av självfallsledningar av betongrör anlagda under 1950-1980 talet. Idag är det bara det dagvatten som leds via Hospitalsdammen som fördröjs innan det leds ut i Skenaån.

I och med dubbelspåret och riksväg 50 har mängden dagvatten ökat. Trafikverket utreder hur vattenkvaliteten påverkas genom sitt kontrollprogram.

I Skänninge finns markavvattningsföretag som i juridisk mening fortfarande är aktiva. I kommande planläggning behöver hänsyn tas till detta (se rubrik *Genomförande* för en mer detaljerad beskrivning).

Avfallshantering

Hushållsavfall hämtas av kommunens sopbilar och körs till Gärstadverken i Linköping för förbränning. Återvinningscentral finns i Hulje i Mjölby.

Lokalt finns återvinningsstationer för inlämning av förpackningar och tidningar på Lilla Vallgatan 7 (konsum), Marknadsgatan/Tivoligatan samt Ringgatan 12. Återvinningsstationerna ägs och sköts av Förpacknings- och tidningsinsamlingen, FTI.

Energiförsörjning

Mjölby Kraftnät AB ansvarar för distribution av el till Skänninge med omland. MSE levererar fjärrvärme i Skänninge. Fjärrvärmenätet är utbyggt i hela Skänninge utom i Hattorp.

Bredband och telefoni

Utsikt bredband erbjuder bredband i Skänninge.

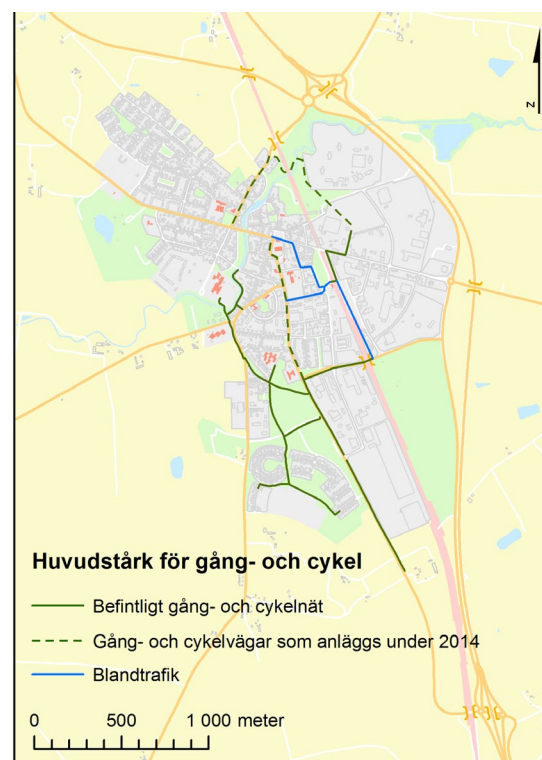
Trafik

Gång och cykelvägar

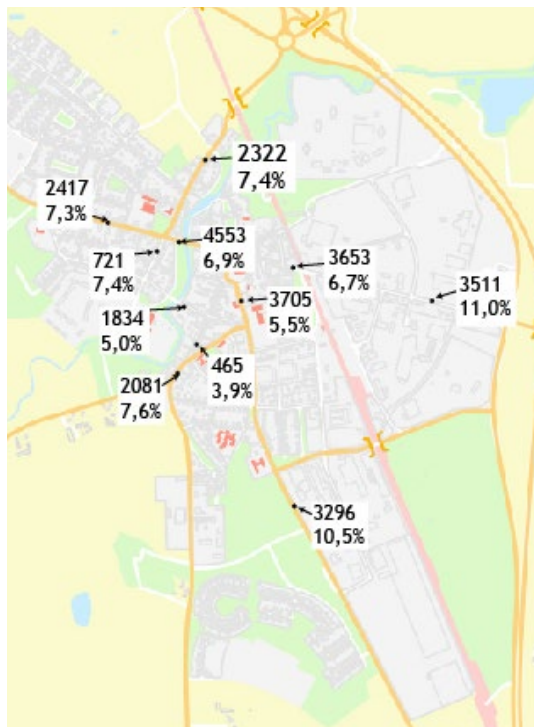
Separata gång- och cykelvägar finns längs med Mjölbyvägen mellan Hattorp och Bjälbotullskolan. Det finns också ett lokalt nät i Västra Lund och i Hattorp.

Till de nordöstra delarna av Skänninge, där bland annat Skänninge anstalt ligger, finns en gång- och cykelbana längs med Östanågatan. Den kommer under 2014 kompletteras med en gång- och cykelbana från Linköpingsgatan via anstalten, under järnvägen och ut till Motalagatan, fram till korsningen med Vadstenagatan. För rekreation finns också möjligheten att på gång- och cykelvägar ta sig till Hospitalsruinen.

Längs med Mjölbygatan, den södra infarten till Skänninge, finns gång- och cykelbana, som från och med 2014 går fram till Smålandstorget. I övrigt sker gång- och cykeltrafik på trottoar eller i blandtrafik på lokalgatorna. Planskilda korsningar under järnvägen finns vid Idrottsvägen och vid stationen.

Karta gång- och cykelvägar

Resultat av trafikmätning i maj 2013. siffrorna redovisar vardagsmedeldygn under den uppmätta perioden. Tung trafik redovisas som procent av trafikflödet under vardagsmedeldygn.

Kollektivtrafik

Östgötatrafikens pendeltåg trafikerar Skänninge station och landsbygdstrafiken mellan Skänninge och Mjölby är begränsad till skolskjuts. Landsbygdstrafiken från Vadstena anpassas till tåget och körs alla vardagar under morgon och eftermiddag. Övriga tider anpassas bussanslutningarna till varannan pendeltågsavgång.

Pendeltåget går med ungefär 40-minutersintervall under dagtid på vardagar och med 60-minuterstrafik på kvällar och helger.

Ungefärliga restiderna enligt nedan:

- Skänninge – Mjölby: 6 min
- Skänninge – Motala: 12 min
- Skänninge – Linköping: 31 min

Biltrafik

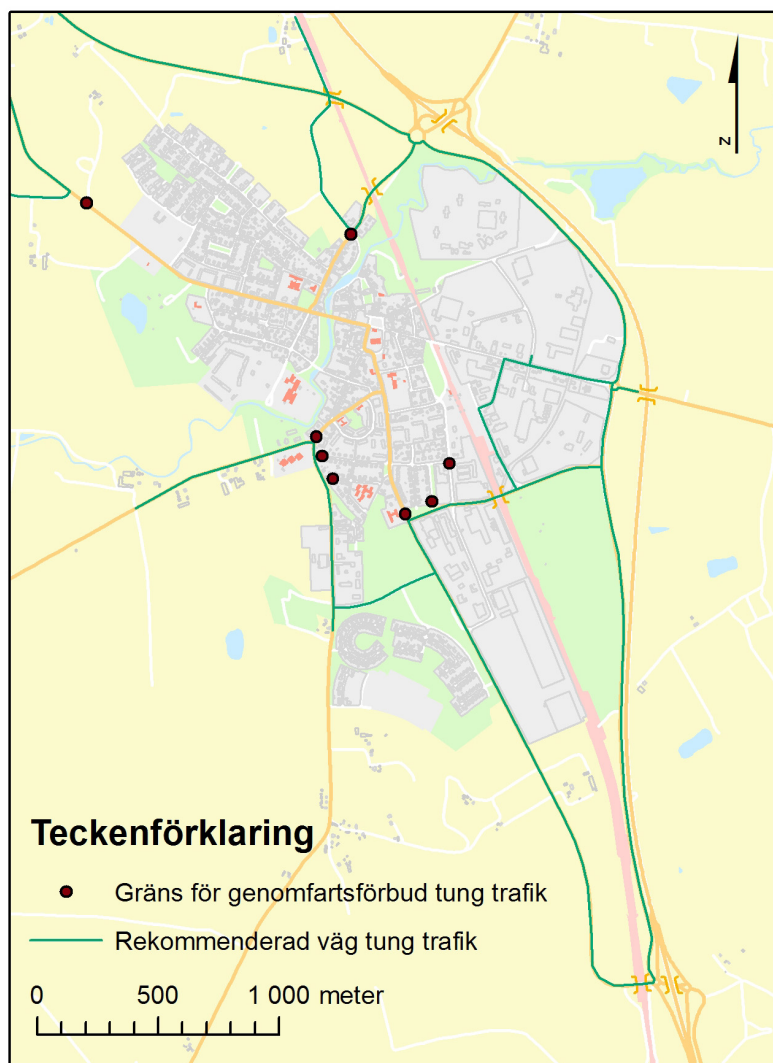
Skänninge har två infarter från nya riksväg 50, från norr på Motalagatan och från söder på Mjölbygatan. Linköpingsgatan, som tidigare var Skännings huvudinfart, förlorade sin status som viktig entré i och med att riksväg 50 byggdes och trafiken från Mjölby och Motala styrdes om. Trafik från Mantorp (väg 206) leds via planskild korsning på Idrottsvägen under järnvägen in mot centrum, dock med höjdbegränsningen på 3,5 m. Från nordväst respektive sydväst ansluter Vadstenagatan samt Bjälbogatan.

Förutom infartsgatorna finns Borggatan som huvudled. Gatunätet i de östra delarna har viss industrikaraktär, medan nätet i övrigt består av lokalgator.

Tung trafik

Den tunga trafiken rör sig främst i industriområdet i de östra delarna av Skänninge. Trafikmätningarna görs i maj, vilket kan innebära att jordbruksfordonen kanske inte får något genomslag.

En del tung trafik rör sig idag genom centrum för att nå målpunkter i industriområdena eller för att ta sig på ett gent sätt genom orten och vidare mot andra mål. Andelen tung trafik under 2013 anges på kartan här intill. Ett beslut har fattats av kommunstyrelsen om att förbjuda genomfart för tung trafik genom Skänninge.

Punkterna markerar varifrån förbud mot genomfart gäller och gröna linjer visar rekommenderad väg för tung trafik genom Skänninge.

Industrispår

I det östra verksamhetsområdet finns det kvar rester av gammalt industrispår. En del av spåret kan användas för verksamheternas behov idag.

Geotekniska förhållanden

Eftersom bostäder föreslås utmed Skenaån i västra delarna av Skänninge har en översiktlig geoteknisk undersökning gjorts för att utreda stabilitet och risk för skred. Undersökningen visar att gynnsamma förhållanden för bostadshus upp till 4 våningar minst 50 meter från ån, förutsatt att eventuell organisk jord schaktas bort eller skiftas ut i läget för planerad byggnation.

Den geotekniska utredningen har också tittat på förutsättningar att anlägga en gång- och cykelbana utmed Skenaån. Resultaten säger att någon typ av åtgärd kan krävas för gc-väg på nordvästra sidan av ån, eftersom där finns lösare jordlager.

Miljö, hälsa och säkerhet

Buller

Mjölby kommun genomförde en översiktlig bullerutredning år 2004 för hela kommunen. Sedan dess har dock förhållandena ändrats bland annat eftersom det skett stora infrastrukturensatsningar i Skänninge. Exempelvis har järnvägen mellan Mjölby och Motala byggts ut till dubbelspår. Under 2015 gjorde Mjölby kommun därmed en ny översiktlig bullerkartläggning för kommunen. Enligt kartläggningen finns problem med höga ekvivalenta och maximala ljudnivåer, framförallt längs järnvägsspåret i de centrala delarna av Skänninge. Trafikverket arbetar med åtgärder för enskilda fastigheter.

Vid kommande detaljplaneprocesser kommer bullersituationen att beaktas särskilt noggrant och riksdagens antagna riktvärden för trafikbuller bör efterföljas.

Luftföroreningar

Luftkvaliteten är generellt god i Skänninge. Hög halt av partiklar i luften kan tillfälligt förekomma i samband med kraftiga vindar under vår och höst, när åkermarken runt omkring Skänninge är bar och jordpartiklar kan virvlas upp av blåsten.

Radon

Enligt Mjölby kommuns markradonundersökning finns det området som utgör högriskområden för markradon i kommunen. Radonriskkarteringen är dock inte heltäckande eftersom den endast grundas på stickprovsundersökningar. Av undersökningen framgår dock att det finns områden i Skänninge som är klassade som antingen normalriskområde alternativt högriskområden.

Radonsäkert byggande rekommenderas i Skänninge, vilket innebär att konstruktionen ska vara sådan så att inläckage av markradon in i huset minimeras.

Förorenade områden

Förorenade områden i Skänninge härrör sig från tidigare verksamhet på just den specifika platsen. De flesta förorenade områdena finns inom de befintliga industriområdena Lövingsborg och Östanå industriområde. Det finns sju objekt som är av stor risk enligt länsstyrelsens kartläggning av potentiellt förorenade områden. Verksamheterna som föroreningen härrör från är betning av säd (1 objekt), kemtvätt med lösningsmedel (1 objekt), skrothantering (2 objekt), verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel (2 objekt) och ytbehandling av metaller (1 objekt).

Förutom de riskobjekt som klassats som stor risk finns bland annat en nedlagd deponi med måttlig risk som bör nämnas. Den ligger i huvudsak söder om Tivolivägen. Området är inte helt avgränsat, men enligt översiktlig inventering är det framför allt området väster om Mjölbygatan, södra delen av Tivoliängen och norr om befintlig bebyggelse som tidigare har varit deponi. Närmare avgränsning och undersökning behöver göras om marken ska tas i anspråk för bebyggelse.

Miljöfarlig verksamhet

I Skänninge finns två större industriområden; Östanå industriområde på den östra sidan om järnvägen, samt Lövingsborgs industriområde i den sydöstra delen av Skänninge, mellan Mjölbyvägen och järnvägen. Ett mindre verksamhetsområde finns också vid Fabriksgatan, väster om Tivoliängen.

I verksamhetsområdena finns en blandning av olika verksamheter. Runsvengruppen (ÖoB mfl) har stora områden i Lövingsborgs industriområde, medan det i Östanå finns både företag med koppling till lantbruk och skrothantering. Inom Östanås industriområde finns även ett antal bostäder utmed Linköpingsgatan. Det finns fyra verksamheter som klassas som tillståndspliktiga enligt miljöbalken i Skänninge, Stena Gotthard Återvinning, Vadstena Färg, Mjölby-Svartådalens Energi AB och Kemibolagen. Det finns också ett antal anmälningspliktiga verksamheter som miljönämnden i Mjölby och Boxholms kommun har tillsyn över. Tillståndspliktiga verksamheter har generellt större miljöpåverkan än anmälningspliktiga verksamheter.

Djurhållning och jordbruk

Skänninge ligger mitt i ett väldigt intensivt jordbruksområde, ett av de mest produktiva i landet. Skänninge som tätort är viktigt för lantbrukare i närområdet. De levererar spannmål till de stora siloanläggningarna och köper bekämpningsmedel, utsäde, maskiner mm i Östanå-området. Dessutom tankar många även sina traktorer på bensinstationerna i orten.

Förutom växtodling finns några gårdar med ett fåtal hästar i närheten av Skänninge.

Farligt gods

Farligt gods transporteras både på järnvägen genom Skänninge och på riksväg 50, som passerar strax utanför Skänninge. Mängden farligt gods är svår att uppskatta. I Mjölby sker en uppdelning av gods på olika järnvägslinjer. En av Sveriges största anläggningar för mottagande av farligt avfall (Sakab) ligger i Kumla, som ligger utmed godsstråket Mjölby-Örebro.

Det finns bebyggelse idag som ligger nära spårområdet i Lövingsborgs industriområde och norr om Linköpingsgatan både väster (bostäder) och öster (verksamhet) om spåret. Risken för kollisionsolyckor mellan spårtrafik och vägtrafik har reducerats genom att plankorsningar har eller planeras att tas bort i Skänninge (Linköpingsgatan planeras att stängas).

Målpunkter för transporter med farligt gods inne i Skänninge är bland annat bensinstationerna vid Motalagatan och Mjölbygatan. Det kan också finnas verksamheter som behöver ta emot eller skicka iväg farligt gods.

Transporter av farligt gods innebär risker som man behöver hantera i samhällsplaneringen. Det kan behövas skyddsavstånd mellan t ex bostäder och transportleder för farligt gods. Man kan också minska riskerna genom olika skyddsåtgärder.

Utryckningstrafik

Räddningstjänstens utryckningstrafik (brandbilar och ambulanser) utgår ifrån Brandstation i Mjölby. Insattiden till Skänninge är acceptabel (ca 12 minuter).

I Skänninge finns en insatsstyrka som består av deltidsanställda med beredskap. Två man har beredskap varje vecka och ska kunna vara på väg mot larmadressen inom 5 minuter för att påbörja eventuell räddningsinsats innan räddningstjänsten från Mjölby kommer.

Varför en hållbarhetsbedömning?

Hållbarhetsbedömningen ger ett underlag för en samlad bedömning av hur den fördjupade översiktsplanen förhåller sig till det övergripande målet om hållbarhet.

Enligt miljöbalken ska kommunen genomföra miljöbedömningar av alla planer som kan antas innebära en betydande miljöpåverkan. Planerna ska utformas så att dess innebörd och konsekvenser framgår tydligt enligt plan- och bygglagen.

Hållbarhetsbedömningen ska med utgångspunkt från plan- och bygglagens krav om konsekvensbedömningar och miljöbalkens krav om miljökonsekvensbeskrivning, utvärdera om översiktsplanen kan förbättra förutsättningarna att leva och verka i Skänninge.

I Vision 2025 anges att Mjölby kommun ska vara hållbar år 2025. Därför är hållbarhetsbedömning bredare än vad som krävs av en miljöbedömning enligt miljöbalken och plan- och bygglagen. Bedömningen ska medverka till att hållbar utveckling främjas i planeringen och belysa aspekter som på ett betydande sätt kan bidra till, eller motverka, hållbar utveckling. Dokumentet utgör tillsammans med övriga planhandlingar underlag för samråd som genomförs våren 2014.

Hållbarhetsbedömningen är framtagen av kommunens hållbarhetsstrateg parallellt med framtagandet av planförslaget. Arbetet påbörjades hösten 2012, dvs. samtidigt som arbete med planen. Revideringar efter samråd har gjorts av översiktsplaneraren.

Avgränsningar

I ett tidigt samråd med Länsstyrelsen som genomfördes 14 februari 2014, redovisades ett förslag till avgränsningar av bedömningen, bland annat vilka hållbarhetsaspekter som bedömts vara betydande och vilka alternativ som planeras att redovisas. Länsstyrelsens synpunkter har beaktats i det fortsatta arbetet.

Aspekter och nivå

I denna bedömning hanteras samspelet mellan ekologisk-, social- och ekonomisk hållbarhet. Inom varje dimension hanteras aspekter som har en tydlig bäring på utveckling av den fysiska miljö som kommunen har rådighet över. Många hållbarhetsfrågor påverkas även av andra faktorer, till exempel nationella lagar, den ekonomiska utvecklingen globalt, nationella investeringar och samhällsutvecklingen i stort.

Geografisk avgränsning

Vissa frågor på har bäring på ett större geografiskt område och påverkar både Skänninge, Mjölby kommun och områden utanför kommunen. Det gäller exempelvis påverkan på ekonomiska aspekter, resande, vattensystem, grönstrukturer, transportsystem samt energiförsörjning. När det gäller klimatet är konsekvenserna globala. I övrigt avgränsas hållbarhetsbedömningen geografiskt så som planområdet.

Tid

Bedömningar som görs i denna översiktsplan ligger i linje med kommunens Vision 2025.

Förutsättningar

Skänninge tätort har omkring 3200 invånare. Tätorten ligger norr om Mjölby i Mjölby kommun. Skänninge är en av Sveriges äldsta städer. Översiktsplanen omfattar samhället med omgivande oexploaterade markområden.

Ekologiska aspekter

Miljöaspekterna har avgränsats i samråd med Länsstyrelsen. Aspekter som kan innebära risker för betydande miljöpåverkan har identifierats, bland annat när det gäller jordbruk, kulturmiljö samt föroreningar i yt- och grundvatten.

Enligt Miljöbalken är det framförallt det som kan få betydande miljöpåverkan som ska bedömas. För att ge en helhetsbild har även miljöaspekter som kan få en måttlig miljöpåverkan tagits med.

Miljöfaktorer	Motivering
Jordbruk (Risk för betydande miljöpåverkan)	Inom planområdet eller i nära angränsning planområdet förekommer djurhållning samt högklassig jordbruksmark som planförslaget vill värna om.
Kulturmiljö (Risk för betydande miljöpåverkan)	Inom planområdet finns flera äldre byggnader med anknytning till stadens historiska utveckling. Flera byggnader är av kulturhistoriskt värde. HKB:n behandlar stadsbild kopplat till kulturmiljön.
Vatten (Risk för betydande miljöpåverkan)	Planen medför förändringar i bebyggelse och hårdgjorda ytor, vilket kan ändra förutsättningarna för uppkomst och omhändertagande av dagvatten. En separat dagvattenutredning för kommunen som geografisk enhet ska tas fram inom kort. Strandskyddet måste beaktas i fortsatt planering utmed Skenaån.
Föroreningar i mark och grundvatten	Inom området förekommer markföroreningar på grund av historiska verksamheter. Undersökningar har gjorts och vissa fastigheter är sanerade. Vid markarbeten, exploatering och ändring av användning av området kan åtgärder behövas vidtas för att förhindra spridning av markföroreningar.
Naturvärden	Planen innehåller förslag på nya gröonstrukturer inom området
Klimatanpassning	Ändrade rörelsemönster i trafikstrukturen samt ökad kapacitet för resande bidrar till utsläpp till luften som påverkan både energitillgång och klimatet.

Hållbart resande	Tillgängligheten kommer att förbättras. De förändringar som planeras är kopplade till både bil, cykel och gående. I första hand skall fokus ligga på de hållbara transporterna gång, cykling och kollektivtrafik. Utvecklingen av området kommer att medföra förtätningar och uppförande av slutna kvarter med blandad bebyggelse.
Trafikbuller	Området är redan innan planförslagets framtagande bullerutsatt, via det nya dubbelspåret och Rv 50. Resande och transporter förväntas att öka.
Risk	Inom planområdet finns en intention att bygga stationsnära. Risker vid transport av farligt gods på järnväg och väg ska beaktas vid nybyggnation. Inom planförslaget ligger Skenaån och den kan påverkas vid höga vattenflöden.

Sociala aspekter

I bedömningen av de sociala konsekvenserna av den fördjupade översiktsplanen för Skänninge, har analysverktyget SKA (Social konsekvensanalys) använts. Arbetet med de sociala konsekvenserna utfördes inledningsvis av en projektgrupp. I gruppen ingick representanter från stadsbyggnadskontoret, utbildningsförvaltningen, social- och omsorgsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen samt kommunledningskontoret.

I den sociala konsekvensanalysen har fyra huvudbegrepp använts:

- Sammanhållande struktur
- Samspel
- Vardagsliv
- Identitet

Begreppen hänger samman och överlappar varandra, kopplingen är tydlig mellan faktorerna som kan påverkas av stadsplanering.

De olika riktlinjerna i planförslaget utgår från dessa faktorer.

Sociala faktorer	Motivering
Områdets identitet	Denna sociala faktor beskriver hur människornas identitet kopplas till Skänninge, det vill säga vilken tillhörighet personerna som bor där känner för området. Här inkluderas miljöns, platsens och områdets karaktär samt vad som gör den specifik.
Sammanhållande struktur	Planeringen av Skänninge ska bidra till att skapa en robust struktur som motverkar segregation och skapar en blandning. Målet är att skapa ett samhälle där olika delar i livet vävs samman till närhet och variation. Finns sammanhållen struktur kommer människor att korsa varandra och dela vardagsliv med varandra. Genom detta uppnås en förståelse mellan grupper av människor.
Samspel	Att möjliggöra för möten och kontakter mellan människor är en del i samhällets utveckling. Detta medför att planeringen för att skapa stadsmiljöer som främjar möten och platser där olika grupper kan finnas tillsammans blir allt viktigare. Det sociala livet i ett område har betydelse för den upplevda tryggheten i stadsmiljön.
Vardagsliv	Vardagslivet beskriver förutsättningarna för ett praktiskt vardagsliv och människors skiftande behov under olika tider i livet. Det är dessa vardagsrörelser som skapar samhället. Det handlar om att planera för ett förenklat vardagsliv och att skapa trivsamma miljöer, förbättra folkhälsan och skydda miljön i människors omgivning.

Ekonomiska aspekter

Avgränsningar av ekonomiska aspekterna har gjorts. Det kan finnas aspekter som inte har belysts, men detta är ett försök att bredda perspektivet och få med hela hållbarhetsbegreppet i bedömningen.

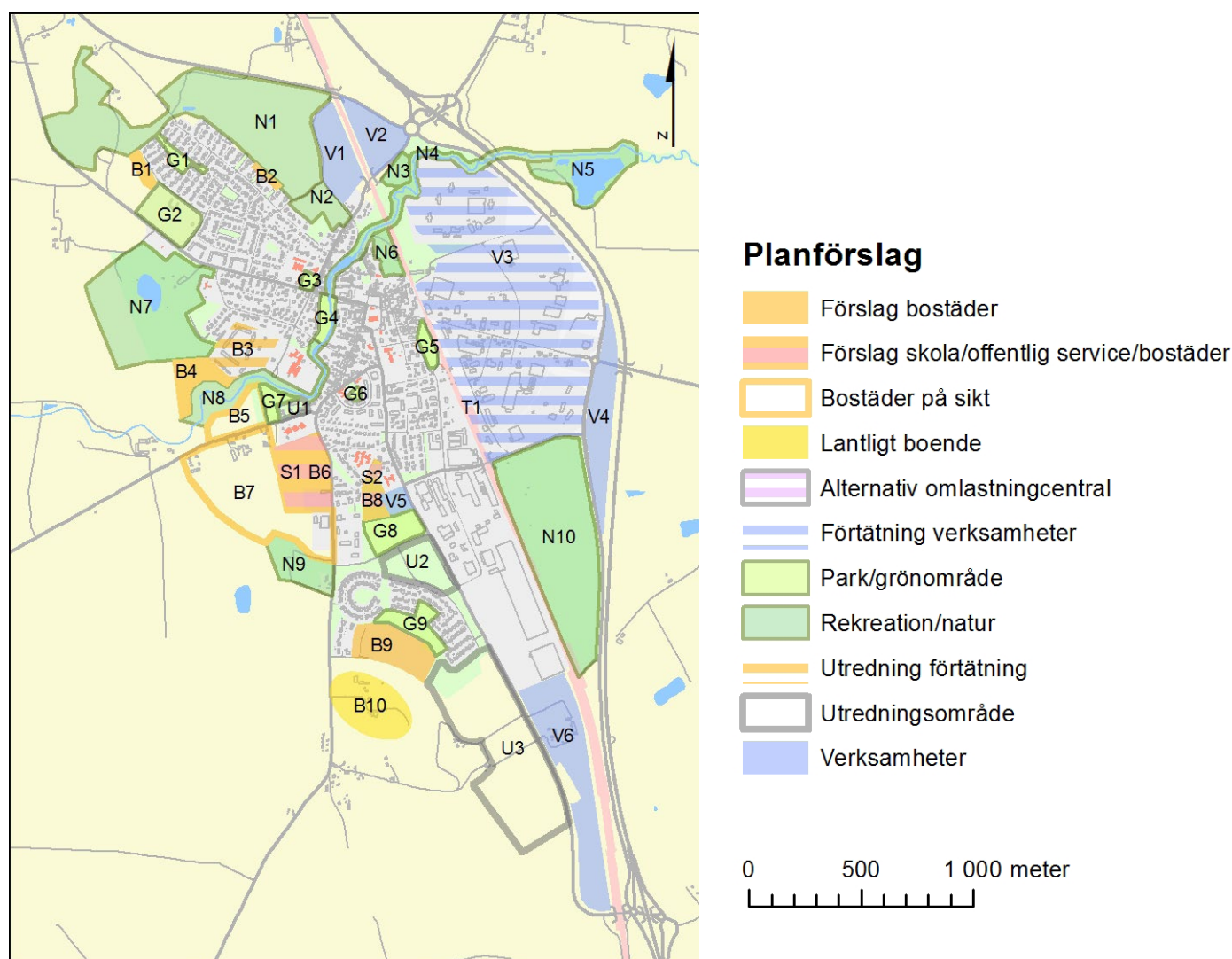
Ekonomiska faktorer	Motivering
Attraktivitet	Att samhället och bostadsområdet är attraktivt både nationellt, regionalt och lokalt är viktiga aspekter för ekologisk hållbarhet.
Effektivt markutnyttjande	För att skapa effektiv markutnyttjande gäller det att nyttja befintliga resurser på rätt sätt.
Utvecklingsmöjligheter	Beaktning av helheten för att se Skänninges faktiska potential.
Kommunikationer	Att färdas till fots, på cykel eller med kollektivtrafik är ekonomisk, ekologiskt och socialt hållbart för alla.

Alternativ

I hållbarhetsbedömningen behandlas ett planförslag och ett nollalternativ. Bedömningen görs utifrån att planförslaget respektive nollalternativets alla delar genomförs.

Planförslag

Föreslagen markanvändningen illustreras i kartan nedan samt på sidan 22. Som grund för förslaget ligger ett antal sammankomster med Skänninges föreningar genom Skänninge framtid och verksamhetsutövare i Skänninge genom Skänningeföretagarna. Skänninge ska utvecklas till en hållbar stad, med mångsidighet och levande centrum. Utvecklingen av Skänninge ska bidra till en hållbar utveckling av Mjölby och hela regionen.

Riktlinjer för Skänninges utveckling

Planförslaget innehåller riktlinjer för Skänninges utveckling. Dessa redovisas under planförslaget på sidan 10-21. Några viktiga utgångspunkter sammanfattas nedan.

Skänninges stolta historia är en viktig del av ortens identitet. Tätorten består av gamla Skänninge som är ett riksintresseområdet, det vill säga kulturhistorisk värdefull bebyggelse, som ska skyddas från förvanskning. Skänninges starka jordbrukstradition gör att närheten till landsbygden präglar staden. Årligen anordnas flera evenemang som har stor betydelse för orten.

I Skänninge ska det finnas handel och service tillgängligt för alla. Det ska finnas förutsättningar för såväl ett levande centrum med småbutiker, som för etableringar av andra verksamheter. De kulturhistoriska värdefulla byggnaderna ska bevaras.

Tillgänglighet till och i centrum för gående och cyklister ska förbättras. Tillgängligheten prioriteras för fotgängare och cyklister framför bilster. Syftet är att ge mycket goda förutsättningar för boende, besökare och resenärer till och från Skänninge och inom planområdet att resa kollektivt, med cykel eller till fots.

Grundtanken med planförslaget är att en kombination av förtätning och en ökad satsning på kollektivtresande, ska innebära en minskning av andelen bilar i tätorten jämfört med nollalternativet.

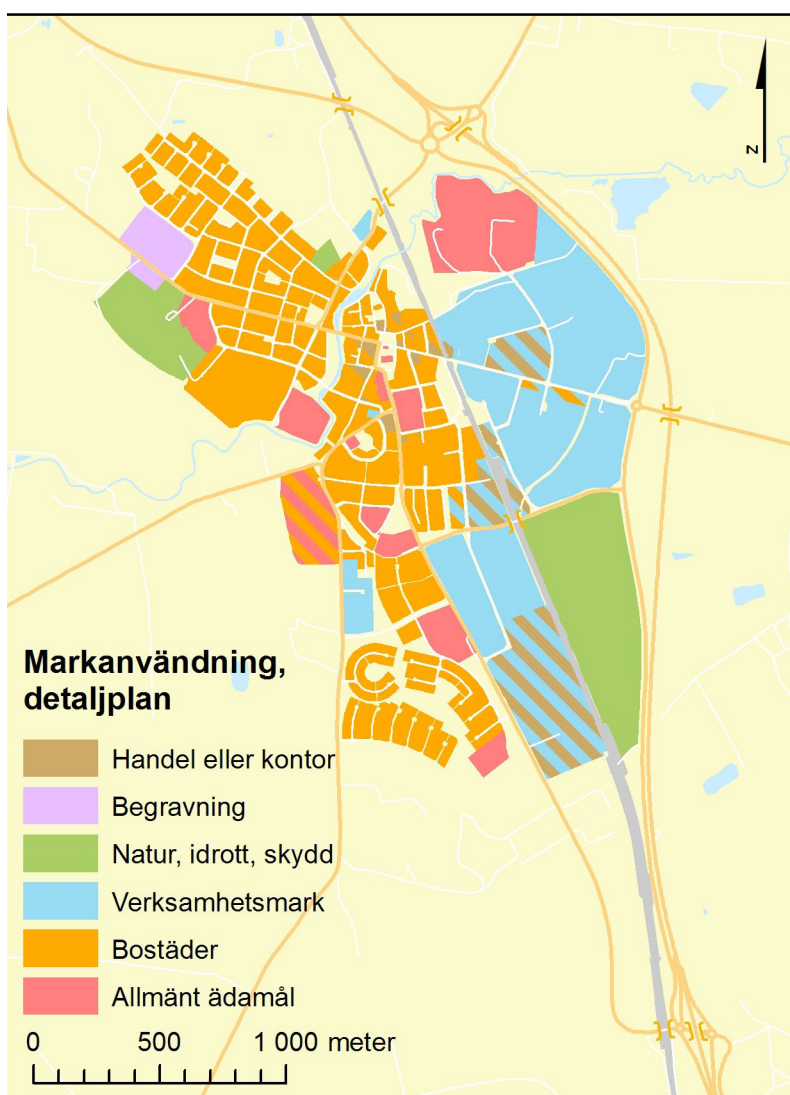
Nollalternativ

Nollalternativet beskriver planområdets sannolika utveckling om den fördjupade översiktsplanen inte genomförs. Syftet är att ha ett jämförelsealternativ om planen inte genomförs. Alternativ får inte förväxlas med nuläget, även om nollalternativet och nuläget har likheter.

Det kan antas att utvecklingen vid nollalternativet kan komma att likna dagsläget, åtminstone vad det gäller markanvändning och bebyggelse. Inga större åtgärder eller förändringar kommer ske runt järnvägsstationen eller i centrum. Nuvarande bebyggelsestrukturer kommer att bestå. Hattorp har ett antal villatomter till försäljning, de kommer med tiden att bebyggas. I nollalternativet fortsätter utbyggnaden av villaområden söder om Hattorp. Vid nollalternativet kommer inga vägar eller cykelstråk inom planområdet att förändras. Parkering för

cyklar och bilar kan komma att ändras jämfört med nuläget. Torget i centrala Skänninge fungerar i dag som parkering, det kan komma att förändras.

Pendeltågstationen i Skänninge kommer att bidra till att antal tågresenärer ökar, oberoende av om den fördjupade översiktsplanen genomförs eller ej.

Nollalternativet illustreras på kartan med de befintliga detaljplaner som finns i Skänninge.

Metoder och bedömningsgrunder

Planförslagets och nollalternativets konsekvenser bedöms och redovisas i tabellform. Till grund för bedömningen har relevanta miljömål, målområden, dokument, riktvärden och miljökvalitetsnormer använts, de återfinns i fördjupningen av Skänninge.

Förutsättningar

Planområdet omfattas av en översiktsplan, Mjölby ÖP 2011-Vision 2025. Dessutom har planområdet redan befintliga detaljplaner som reglerar markanvändningen. Se bifoga karta för FÖP och karta inkl befintliga detaljplaner.

Bedömningsskala som används i denna HKB är; ingen - liten – måttlig – stor miljöpåverkan.

Konsekvens- bedömning

Ekologisk hållbarhet

Ekologisk hållbarhet innebär att naturresurserna används på ett sådant sätt att det inte ger negativa effekter, varken i dag eller i framtiden. I den fördjupade översiktsplanen för Skänninge behandlas den ekologiska hållbarheten på en övergripande nivå. Naturvärden, ekologiska system samt naturens och miljöns restriktioner vid planering beskrivs och riktlinjer ges.

Hållbart resande

Korta avstånd främjar samtliga tre hållbarhetsperspektiv genom minskade utsläpp och mindre buller, färre barriärer i form av transportleder, kortare restid och möjlighet att gå och cykla. Ett av huvudsyftena med planen är att skapa förbättrad tillgänglighet till centrum och resecentrum. Tillgänglighet prioriteras för cyklister och fotgängare framför bilburna besökare. Boende, besökare och resenärer till och från Skänninge ska kunna resa hållbart till, från och inom orten.

Nödvändiga transporter bör ske på ett hållbart transportsätt. Gods ska helst transporteras på järnväg, samåkning uppmuntras, kollektivtrafiken utvecklas, pendlingsparkeringar anläggas vid tågstationen och trygga, säkra, gena gång- och cykelvägar utvecklas. Tung trafik, farligt gods och förbitrafik bör välja andra vägar än genom Skänninge. Långa omvägar bör dock undvikas.

Planförslaget

Planförslaget innehåller riktlinjen *Prioritera gång- cykel och kollektivtrafik för biltrafik*. Det innebär att bilen får ta en omväg och att man kan få parkera en liten bit bort. På längre sikt kan förslaget innebära begränsad parkering i centrum.

Bebyggelseutveckling föreslås i första hand ske nära tätorten, genom förtätning och nya bostadsområden. De flesta nya bostadsområden som planeras ligger inom gång och cykelavstånd till centrum och resecentrum och med närhet till service och verksamheter.

Bakgrundsinformation och utgångspunkter för planeringen för ett hållbart resande redovisas främst i planförslagets avsnitt

Planerad bebyggelse, Tillgänglighet för alla samt Hälsa och säkerhet. I Skänninge har stora förändringar redan genomförts kopplat till transportsystemet. Den nya riksvägen mellan Mjölby och Motala samt dubbelspåret samma sträckning. Dessa ingår därmed i nollalternativet.

Planförslaget innehåller riktlinjer som ska bidra till att fler väljer andra färdssätt än bil. Att nybyggnation sker nära tågstationen förbättrar förutsättningarna för en attraktiv kollektivtrafik och för att människor ska cykla istället för att ta bilen. Planförslaget innebär flera satsningar på nya gång- och cykelvägar samt upprustning av befintliga.

Rekommendationer

Även om tillgängligheten prioriteras för fotgängare, cyklister och kollektivtrafikresenärer, är det viktigt att bilisterna enkelt kan ta sig till resecentrum och till pendlingsparkeringar. Tydlig skyltning är av största vikt.

Rekreation & naturvärden

Växtligheten har en viktig roll i fotosyntesen, skapar förutsättningar för ett rikt djurliv och bidrar till rening av dagvatten och luft. Naturvärdena är nödvändiga för människans välbefinnande.

Den biologiska mångfalden är beroende av att naturvärdena vårdas och att värdefulla livsmiljöer säkerställs och i vissa fall återskapas.

Planförslaget

Bakgrundsinformation om naturvärden i Skänninge och viktiga utgångspunkter för planeringen när det gäller naturmiljön redovisas i planförslaget, avsnitt *Rekreation & Naturvärden*.

På kartan som tillhör planförslaget redovisas värdefulla naturmiljöer. Flera typer av värdefulla naturområden som pekats ut i Naturvårdsprogrammet för Mjölby kommun finns inom planområdet. Däremot finns inga Natura 2000-områden, riksintressen för naturmiljö eller naturreservat inom planområdet.

Planförslaget ger flera riktlinjer för att värna om Skänninges värdefulla naturmiljöer. Dessutom är det positivt att förslaget prioriterar att nya bostadsområden ska ligga anslutning till tätorten.

Planalternativet redovisar få markanvändningsförändringar inom utpekade värdefulla naturmiljöer. Enda undantaget är område U3 i syd, här redovisas ett utredningsområde där det också finns naturvärden.

Rekommendationer

Höga naturvärden ska beaktas vid utredning av område U3. Föreslagen koppling av gångstråk mot Örbacken och Östgötaleden är positivt ur rekreationssynpunkt.

Vatten

Vattenkvaliteten påverkas av markanvändningen. I Sverige är dricksvatten av god kvalitet ingen bristvara, men en nödvändig resurs att värna om.

Vatten- och avloppshantering(VA) bör ske på ett sådant sätt att vattenresurserna skyddas och att färskvattenanvändningen minimeras. Dagvatten och avloppsvatten ska renas och bör i så stor utsträckning som möjligt tas om hand lokalt och integreras i den yttre miljöns utformning.

I ett planförslag kan vattenkvaliteten värnas till exempel genom riktlinjer för miljövänliga dagvattenhantering och att det pekas ut var det bör bli vattenskyddsområden.

Svensk vattenförvaltning

År 2000 antog alla medlemsländer i EU ett ramdirektiv för vatten. Syftet är att bevara och förbättra Europas vatten. Vattendirektivet har implementerats i svensk lagstiftning genom införande av miljökvalitetsnormer för vatten.

Miljökvalitetsnormer formuleras på olika sätt beroende på om det rör ytvatten (sjöar, hav och vattendrag) eller grundvatten. För ytvatten finns miljökvalitetsnormer för kemisk och ekologisk status, medan det för grundvatten finns miljökvalitetsnormer för kemisk och kvantitativ status.

Målet för alla ytvatten inom Europa är att uppnå God ekologisk och kemisk status till år 2015, i vissa undantagsfall 2027. Därutöver får inga vatten försämrats under tiden.

Skenaån

Skenaåns källor ligger söder och väster om orten. Ån rinner igenom odlad åkermark innan den når tätorten. Stundom ”skenar” ån med höga vattenflöden och höga halter kväve, fosfor och fina partiklar.

Skenaån har måttlig ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus (2009). Den ekologiska statusen i ytvattenförekomster klassas enligt; måttlig, otillfredsställande och dålig. Vattenmyndigheten har bedömt att finns skäl att fastställa miljö kvalitetsnormen för Skenaån till god ekologisk status med en tidsfrist till 2027. Det är ekonomiskt orimligt och tekniskt omöjligt att vidta de åtgärder som skulle behövas för att nå god ekologisk status 2015.

Kring Skenaån gäller utanför idag bebyggt område 100 meter strandskydd. Strandskyddets syften är att långsiktigt trygga allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten.

Planförslaget

Bakgrundsinformation, utgångspunkter och riktlinjer för planeringen när det gäller VA och dagvatten redovisas i planförslagetets avsnitt *Resurshushållning & kretsloppslösningar*. Riktlinjer för fördröjning och rening av dagvatten omnämns inte i planförslaget, utan hänvisas till kommande dagvattenstrategi. Det är viktigt att rena dagvattnet innan det släpps ut i Skenaån om miljö kvalitetsnormen ska uppnås.

I planförslaget föreslås nya utbyggnadsområdet i västra delen av Skänninge utmed Skenaån. Idag är området ianspråktaget som åkermark med en upp till 25 meter bred grön remsa utmed ån. Eftersom grönremsan till stor del lutar brant ner mot vattenytan är området idag ganska otillgängligt. Vid detaljplaneläggning av föreslagna utbyggnadsområden ska strandskyddet beaktas. Frågan om strandskyddets upphävande i del av området kan prövas. Gång- och cykelstråk föreslås utmed ån för att öka tillgängligheten. Därmed innebär planförslaget positiv påverkan.

Rekommendationer

Prioritera dagvattenstrategi för hela kommunen.

Strandskyddet ska beaktas vid planläggning inom strandskyddsområdet.

Jordbruk

Hur mark och vatten bör användas bedöms ur ett ekologiskt-, ekonomiskt- och socialt hållbarhetsperspektiv.

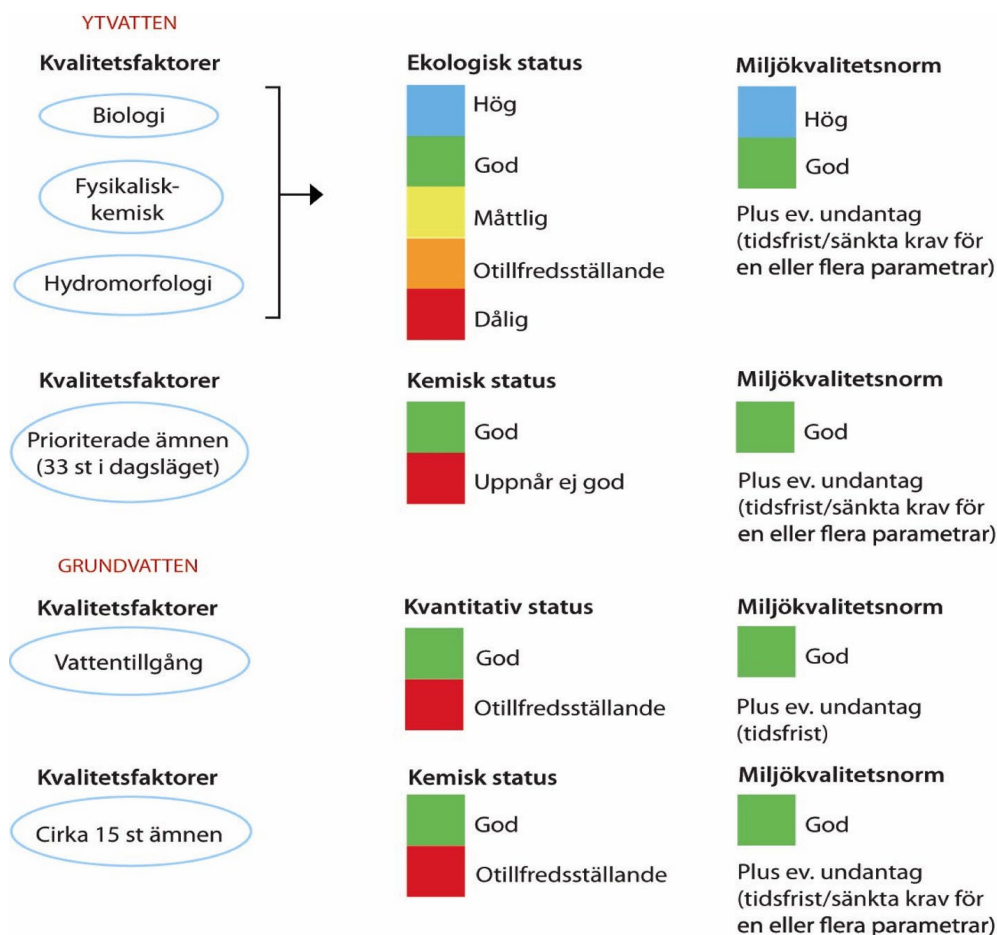
Förutom sin primära funktion; råvaruproduktion, har jordbruket också stor betydelse för människors fritid och rekreation. Odlingslandskapet hyser många olika livsmiljöer för djur och växter. Ett aktivt jordbruk är en förutsättning för öppna landskap och en levande landsbygd.

Vid planering av ny bebyggelse görs en avvägning av hur marken ska användas. Ska den fortsättningsvis användas till jordbruk eller för ny bebyggelse? Mark som har bebyggt återgår aldrig till jordbruksmark.

Planförslaget

Planförslaget redovisar inga markområden specifikt för jordbruk. Bakgrundsinformation och utgångspunkter för planeringen när det gäller hushållning med naturresurser

Observera att bilden är en förenkling.

Schematisk bild över miljö-kvalitetsnormer för vatten. (källa: Vattenmyndigheten)

redovisas i planförslagets avsnitt *Resurshushållning & kretsloppslösningar samt Skänninges identitet & historia*.

Planförslaget prioriterar förtätning före byggande på jordbruksmark. I de fall jordbruksmark tas i anspråk på kort sikt, gäller det små odlingsytor mellan vägar eller med nära avstånd till resecentrum, vilket gynnar ett hållbart resande.

På lång sikt föreslås kompletteringar av bebyggelse på jordbruksmark inom ett par områden, ett avsteg från en av planens riktlinjer. Bebyggelsen som föreslås motiveras av i ena fallet (B7) av att området delas av en ny förbifart och att det är nära till resecentrum/centrum. Det andra fallet (U3) motiveras av att marken har lägre brukningsvärde och ligger ut med infarten från Mjölby till Skänninge.

Rekommendationen

Frånga inte den prioriterade utbyggnadsordningen, att förtäta före att bygga på jordbruksmark.

Hälsa & säkerhet

Kommunen bör i sin planering fokusera på att skapa en god bebyggd miljö med närhet till naturen, kulturen, möjlighet till samvaro, möten och fysisk aktivitet. Miljöerna ska skapas utifrån barn-, jämställdhets- och integrationsperspektiv. Det ska finnas möjlighet för äldre att bo kvar i sitt närområde. Infrastrukturen ska vara tillgänglig för alla och uppmuntra till att färdas kollektivt, till fots eller med cykel. Åtgärder för att minska buller och förbättra luften ska genomföras. God hälsa hos medborgarna är svårt att mäta och svårt att kostnadsberäkna, därför är det väsentligt att komma ihåg att människors hälsa direkt eller indirekt påverkas av de åtgärder som genomförs.

För att kunna skapa ett hållbart samhälle måste vi i planeringsprocessen ta hänsyn till de förutsättningar och restriktioner finns för olika platser, natur och miljö. Det kan till exempel handla om erosionbenägna jordar, översvämningsrisker, skydd för vattentäkter med mera.

Andra faktorer att väga in i planeringen är leder för farligt gods, kraftledning och verksamheter som direkt eller indirekt kan utgöra en hälsofara för människor och som därför bör omges med skyddsavstånd.

Buller

Närhet mellan järnväg och bostäder kan innebära bullerstörningar. Störningen är i första hand relaterad till upplevelsen av bullret, exempelvis obehagskänslor, samtalsstörning och störning i sömn och vila. Men bullerstörning kan också leda till indirekta effekter, exempelvis trötthet och irritation.

Från och med den 1 juni 2015 trädde en ny förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader i kraft (Förordning (2015:216). Förordningen innehåller bestämmelser om riktvärden för buller utomhus för spårtrafik, vägar och flygplatser vid bostadsbyggnader.

Enligt förordningen bör inte buller från vägar och järnvägar överskrida;

1. 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och
2. 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

I Skänninge är delar av den befintliga bebyggelsen störd av buller från trafiken. Åtgärder för enskilda fastigheter pågår i Trafikverkets regi.

Miljökvalitetsnormer för luft

Miljökvalitetsnormer för luft omfattar halter luftföroreningar så som partiklar och kväveoxider som inte får överskridas, eftersom det kan ge negativa effekter på människors hälsa eller på miljön. Enligt plan- och bygglagen får planläggning inte medverka till att en miljökvalitetsnorm överträds.

Luftkvaliteten i Skänninge är god. Under höst och vårar då odlingsmarken ligger bar kan kraftiga vindar medföra att partikelhalten i luften ökar. I övrigt finns ingen risk att miljökvalitetsnormerna för luft ska överskridas.

Planförslaget

I planalternativet föreslås bebyggelse i första hand i ske i anslutning till tätorten. De nya bostadsområdena planeras inom cykelavstånd till stadskärna och resecentrum. Planförslaget innehåller även riktlinjer som syftar till en förbättring för gång- och cykeltrafikanter.

Bakgrundsinformation och viktiga utgångspunkter för planeringen när det gäller hälsa redovisas det främst i avsnittet *Hälsa och säkerhet samt Rekreation & naturvärden*. Planalternativet anger flera riktlinjer i syfte att värna om människors hälsa bland annat genom dessa;

- Ta hänsyn till buller, hälsa och säkerhet vid planering av bostäder och verksamheter
- Planera för en god ljudmiljö i Skänninge
- Det ska vara nära till natur- och grönområden i Skänninge
- Bevara och utveckla värdefull park-, natur- och rekreationsområden
- Knyt samman viktiga rekreationsstråk genom Skänninge

Områden med socialt värde, biologiska värden och naturvärden ska värnas.

I planförslaget anges riktlinjer för buller vilket beaktats när det gäller bebyggelsesutvecklingen, de områden som anges i planförslaget är lämpliga att bebygga.

I planförslaget finns en riktlinje kopplad till att mark med risk för översvämning vid höga vattenflöden i vattendrag och ras- och skredrisk, inte bör planläggas för bebyggelse samt att åtgärder bör övervägas där bebyggelse redan finns.

Markstabiliteten är karterad för föreslagen bebyggelse utmed Skenaån. Ingen ny bebyggelse är planerad på låglänt mark utmed Skenaån, men avledning av vatten från nybebyggelse måste utredas.

Rekommendationer

I den fortsatta planeringen krävs att det sammanvägda trafikbullret från väg och järnväg bedöms mer i detalj. Konsekvenserna av den förändrade trafikstrukturen ska därefter utredas. I detta skede förutsätts att riktvärdena kan klaras vid nybebyggelse eller att åtgärder vidtas för att säkerställa det. När grönytor planteras bör växter med god förmåga att samla upp partiklar i luften väljas.

Utvärdering ekologisk hållbarhet

Tabellen på nästa sida redovisar en utvärdering av planförslaget mot de kriterier för ekologisk hållbarhet som kommunen tagit fram som utgångspunkt för FÖP Skänninge

Sammanfattning ekologisk hållbarhet Sammantaget verkar planalternativet för en god ekologisk hållbarhet i högre grad än nollalternativet, främst genom att den bebyggelseutveckling som föreslås är inriktad på att befolkningen i större utsträckning ska gå eller cykla istället för att åka bil och att man i planförslaget avsätter fler områden för grönstruktur i de centrala delarna samt tar hänsyn till naturmiljövärden i högre grad än i nollalternativet.		
Ekologisk Hållbarhet Kriterium	Nollalternativ	Planalternativ
Hållbart resande	Nollalternativet verkar för närhet och därmed ett minskat transportbehov. Ny bostadsbebyggelse föreslås i äldre översiktsplaner söder om Hattorp, vilket är längre från stadskärnan och pendeltågtrafik än i planförslaget. Riktlinjer kring gång- och cykeltrafikanter saknas. Vidare verkar nollalternativet för hållbara transporter bl.a. genom ny riksväg och ny pendeltågstation. Dessutom finns den cykelväg som finns mellan Skänninge och Mjölby underlättar för hållbar arbetspendling. Nollalternativet medför en måttlig miljöpåverkan.	Planalternativet verkar för närhet och därmed ett minskat transportbehov i något högre grad än nollalternativet. Planalternativet har en uttalad strategi att bebyggelseutveckling ska ske nära tätorten i syfte att bland annat minska transportbehoven. De flesta utvecklingsområdena har god närhet mellan bostäder, service och verksamheter. Bebyggelseutvecklingen koncentrerar sig i första hand till tätorten med bostadsområden på gång- och cykelavstånd från centrum och pendeltågstationen. Dessutom verkar planalternativet för miljövänliga transporter på ett tydligare sätt än nollalternativet. Nya förbindelselänkar i vägnätet redovisas för framtida möjligheter förbättrad styrning av farligt gods och tung trafik. Planalternativet innehåller riktlinjer för att förbättra förutsättningarna för gång- och cykeltrafik. Bebyggelseutvecklingen föreslås i första hand ske i anslutning till tätorten, genom såväl förtätning som nybyggnationsområden, vilket är en förutsättning för en attraktiv kollektivtrafik och för att cykeln ska bli ett fullgott alternativ till bilen i större utsträckning. Planalternativet medför liten miljöpåverkan.
Jordbruk	Nollalternativets markanvändningsförslag verkar för en god hushållning med naturresurser. Dock saknas riktlinjer om att undvika bebyggelse på jordbruksmark. Nollalternativet medför en måttlig miljöpåverkan.	Planförslaget verkar för en god hushållning med naturresurser. Dock innebär några av utvecklingsområdena ett avsteg från riktlinjen om att prioritera förtätning före byggande på jordbruksmark. Planalternativet medför måttlig miljöpåverkan.

Rekreation & naturvärden;	Nollalternativet verkar för hänsyn till natur och biologisk mångfald. Generella riktlinjer kopplas till naturvärden erhålls inte i nollalternativet. Naturområden i och i nära anslutning med Skänninge ska utvecklas och bevaras redovisas bland annat i Mjölby kommuns Naturvårdsprogram. Nollalternativet medför en liten miljöpåverkan.	Planalternativet verkar för hänsyn till natur och biologisk mångfald. Naturområden som ska utvecklas och bevaras redovisas på plankartan och vissa överväganden görs gentemot andra intressen. Det innebär att värdefulla naturmiljöer prioriteras tydligare än i nollalternativet. Planförslaget redovisar flera nya områden för bostäder, verksamheter m.m. än nollalternativet och tar där med ytterligare naturmark i anspråk. Riktlinjer ges för hänsyn till naturmiljön, främst för jordbruksmark. Planalternativet medför liten miljöpåverkan.
Vatten	Nollalternativet verkar i viss mån för att kretsloppslösningar. Nollalternativet medför en liten miljöpåverkan.	Planförslaget redovisar på plankartan grundvattentillgångar. Beträffande vattenskyddsområden ligger dessa utanför planförslaget. Dock kommer den kommande strategin för dagvattenhantering i Mjölby kommun behöva belysa vilka åtgärder som krävs för att värna om Skenaåns utveckling så att dessa status höjs. Planförslaget innebär positiva konsekvenser i och med att tillgängligheten till strandområdet förbättras med gång- och cykelstråk utmed ån. Bebyggelse inom strandskyddsområde kan prövas i fortsatt planering. Planalternativet medför liten miljöpåverkan.
Hälsa & säkerhet	Nollalternativet verkar för hälsa. Dessutom verkar nollalternativet för förbättrad säkerhet i den fysiska planeringen i samma omfattning som planalternativet och på ungefär samma sätt. Nollalternativet medför en måttlig miljöpåverkan.	Planalternativet verkar för hälsa i något högre grad än nollalternativet. Den bebyggelseutveckling som föreslås är inriktad på att befolkningen i större utsträckning ska gå eller cykla i stället för att åka bil och områden för grönstruktur i stadskärnan värnas och tydliga riktlinjer kring detta återfinns i planförslaget. Planalternativet medför måttlig miljöpåverkan.

Social hållbarhet

Den sociala hållbarheten omfattar faktorer som demokrati, jämställdhet, jämlikhet, trygghet och bevarande kulturarvet. I Sverige finns elva nationella folkhälsomål som syftar till att främja social hållbar utveckling. Målen är bland annat; ekonomisk och social trygghet, ökad fysisk aktivitet, delaktighet och inflytande i samhället och sunda och säkra miljöer och produkter. I den fördjupade översiktsplanen för Skänninge behandlas den sociala hållbarheten på en övergripande nivå.

Jämlikhet och jämställdhet

Genom olika boendeformer, verksamhetsområden och en varierad offentlig miljö ökar förutsättningarna för en blandad sammansättning av invånare med olika ålder, kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund.

I den kommunala planeringen bidrar människors delaktighet till god bebyggd miljö och ett socialt hållbart samhälle. Utan vetskapen om människors åsikter och om hur de använder den fysiska miljön, är det svårt att skapa ett samhälle för alla. Både kvinnors och mäns kunskaper, erfarenheter och synsätt behövs för att skapa bättre och bredare beslutsunderlag. Kommunens arbetsgrupp för fördjupningen av Skänninge består av kvinnor och män i olika åldrar.

Planförslaget

Planförslagets riktlinjer när det gäller boende, näringsliv, kommunikationer och mötesplatser syftar till att göra orten attraktiv som bostadsort för både män som kvinnor och för en blandad sammansättning av invånare. Fördjupningen av Skänninge berör dessa frågor, dock beaktas dessa först i senare planeringskeden, där utformning av den fysiska miljön behandlas mer detaljerat.

I arbetet med fördjupningen har kommunen haft en tidig dialog med grupper med både män och kvinnor i Skänninge. Deras synpunkter har använts som inspiration och underlag i planarbetet.

Trygghet

Trygghet är en känsla som uppstår när man upplever kontroll över sin situation och har förtroende för sin omgivning. Trygghet kan ha olika innebörd beroende på ålder, kön, livserfarenhet och behov. Offentliga miljöer bör planeras så att de upplevs trygga under dygnets alla timmar. En aspekt för att uppleva trygghet är att de offentliga miljöerna är tillgängliga för alla.

Planförslaget

Bakgrundsinformation och viktiga utgångspunkter för planeringen när det gäller trygghet redovisas i planförslaget främst i avsnittet *Ett Skänninge för alla*. Planförslaget anger några riktlinjer i syfte att säkra hänsyn till trygghetsaspekter i planeringen. Riktlinjerna kan i huvudsak beaktas i andra planeringssammanhang än vid översiktsplanering, men det är ändå ett stort värde att lyfta frågorna i denna plan.

Planförslaget föreslår främst bebyggelseutveckling i nära anslutning till tätorten. Det bidrar till en ökad trygghet genom att flera människor kommer att bo eller arbeta i tätorten och därmed befolka den offentliga miljön vid olika tider på dygnet.

Barnperspektivet

Att se miljön ur ett barnperspektiv är viktigt för all typ av planering. Extra angeläget är det när det gäller barns närmiljö. Att närmiljön är utformad på ett tryggt och säkert sätt är en förutsättning för att barn ska kunna utforska den och på sätt utvecklas som individer. Det bör vara korta avstånd till skola, lek- och rekreationsområden så att barnen själva kan ta sig dit via gång- och cykelvägar.

Planförslaget

Bakgrundsinformation och viktiga utgångspunkter för planeringen när det gäller barnperspektivet redovisas i planeringsförslaget, främst i avsnitten *Planerad bebyggelse, Rekreation & naturvärden samt Ett Skänninge för alla*.

De föreslagna utbyggnadsområdena för nya bostäder har lokaliserats med hänsyn till närheten till skolor och så vidare. I planförslaget avsätts mark för att stärka grönstrukturen i tätorten, i form av gångstråk och kärnområden för stadsnatur. Det säkrar barnens möjligheter att vistas utomhus på ett säkert sätt i attraktiva utemiljöer.

Planalternativet bedöms kunna bidra till att barn- och ungdomars behov att tillgodoses i den fysiska miljön.

Utformningen avgörs dock senare i planeringsskeden. Barns närmiljö ska belysas och värnas till exempel genom kommande detaljplanering. Det saknas specifika riktlinjer kring barns rättigheter, men de uppfylls via andra riktlinjer, som bland annat beskrivs i kapitel *Planerad bebyggelse, Rekreation och naturvärden och Ett Skänninge för alla*.

Mångsidighet

För att kunna skapa en hållbar bebyggelse är det viktigt att värna om mångsidighet. Användningen av byggnader bör kunna förändras över tid. Kontorsbyggnader kan till exempel omvandlas till bostäder om det blir ett överskott på kontorslokaler. Inom bostadsbeståndet bör det finnas valmöjligheter, med olika lägen, hustyper och upplåtelseformer. Det bör finnas möjlighet att bo kvar i sitt område när man åldras.

Integration när det gäller åldersstrukturer, etnicitet och ekonomisk standard bör uppmuntras. Minskat utanförskap och en blandning av människor stärker den sociala hållbarheten. Den fysiska offentliga miljön bör utformas så att den stimulerar till kontakt mellan människor.

Planförslaget

I de flesta av planförslagets utvecklingsområden finns såväl områden för boende som för verksamheter. Planförslaget föreslår utveckling av centrumkärnan, för att stärka ortens mångsidighet och därmed attraktionskraften. Flera av planalternativets riktlinjer vad det gäller boendemiljöer, näringsliv och kommunikationer syftar till att öka mångsidigheten.

Kulturmiljö

Värdefulla och bevarandevärda kulturmiljöer kan utgöras av hela samhällen. De kan även omfatta endast en byggnad, en viss del en byggnad eller fornlämning. Att bevara och upprätthålla värdet i kulturmiljöerna är av stor vikt för att förstå vår historia och för att kunna föra kulturarvet vidare till nya generationer.

Planförslaget

Bakgrundsinformation om kulturmiljön i Skänninge redovisas i kapitel *Kulturmiljö* och viktiga utgångspunkter för planeringen när det gäller kulturmiljön redovisas i avsnittet, *Skänninges identitet & historia*. Planalternativet anger flera riktlinjer i syfte att värna om Skänninges kulturmiljöer och minska negativ påverkan på dem.

Den föreslagna bebyggelseutvecklingen bedöms förenlig med kulturmiljövärdena, förutsatt att hänsyn tas i fortsatt planering. Genom anpassning i fortsatt planering kan negativa konsekvenser för fornlämningar och andra kulturvärden i många fall undvikas eller mildras. Riksintresset bedöms inte påverkas negativt.

Rekommendationer

För att säkra bevarandet av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse behövs planbestämmelser i kommande detaljplaner.

Utvärdering social hållbarhet

Tabellen nedan redovisar en utvärdering av planförslaget mot de kriterier för social hållbarhet som kommunen tagit fram som utgångspunkt för FÖP Skänninge

Sammanfattning av social hållbarhet Sammantaget verkar planförslaget för social hållbarhet i en högre grad än nollalternativet, främst genom att sträva efter en blandad, integrerad tätortsbebyggelse där mark avsätts för tätortsnära grönstrukturer och för att värna värdefulla kulturmiljöer. Planalternativet fokuserar på en bebyggelseutveckling som stärker orten, men avsätter markområden för utveckling och därmed ger möjligheter till olika alternativa boende i Skänninge. Värdefulla kulturmiljöer värnas på ett tydligare sätt än nollalternativet.		
Social Hållbarhet Kriterium	Nollalternativet	Planalternativet
Jämlikhet och jämställdhet	Nollalternativet verkar för jämlikhet och jämställdhet.	Planalternativet verkar för jämlikhet och jämställdhet i samma utsträckning som nollalternativet. Under framtagandet av planförslaget har kommunen haft en tidig dialog med olika grupper i Skänninge, där såväl kvinnor som män ur olika delar av befolkningen har fått komma till tals. Även den fortsatta hanteringen av fördjupningen över Skänninge med samråd och utställning, ger kommuninvånarna ytterligare möjlighet till delaktighet. Riktlinjerna i fördjupningen syftar till att göra Skänninge attraktivare som bostadsort för en blandad sammansättning av invånare.
Trygghet	Nollalternativet verkar för trygghet i den fysiska miljön.	Planalternativet verkar för trygghet i den fysiska i något högre grad än nollalternativet. Flera riktlinjer anges i syfte till att säkra att trygghetsaspekterna beaktas. Bebyggelseutvecklingen sker i första hand i tätorten, vilket bidrar till en ökad trygghet eftersom flera personer kommer bo och arbeta i Skänninge vilket leder till att den offentliga miljön befolkas vid olika tider under dygnet.
Barnperspektiv	Nollalternativet verkar för barnperspektivet i ungefär samma omfattning som i planförslaget. En skillnad är bebyggelsen söder om Hattorp i nollalternativet, vilken leder till längre avstånd till förskolor och skolor än planalternativet.	Planalternativet verkar för barnperspektivet genom de riktlinjer som anges i planförslaget med en koppling till miljöer där barn vistas. De föreslagna utbyggnadsområdena är placerade med hänsyn till närheten till skolor etc.
Mångsidighet	Nollalternativet verkar för mångsidighet i den byggda miljön i mindre omfattning som planförslaget.	Planalternativet verkar för mångsidighet i den byggda miljön. I beskrivningen av planalternativets utvecklingsområden anges i flera fall vilket typ av boende som bör utvecklas för att komplettera den befintliga bebyggelsen och öka mångsidigheten i Skänninge.

Kulturmiljö	Nollalternativet verkar för hänsyn till kulturmiljö. Generella riktlinjer för värdefull kulturmiljö återfinns i ÖP 2020.	Planförslaget verkar för hänsyn till kulturmiljön. Kulturlandskapet som ska utvecklas och bevaras redovisas i planförslagets plankarta. I fördjupningen av Skänninge redovisar fler områden för nya bostäder och verksamheter än nollalternativet och tar därmed ytterligare kulturmiljöer i anspråk. De förändringar som planförslaget ger bedöms gå att förena med kulturmiljövärdena, förutsatt att hänsyn tas i den fortsatta planeringen.
-------------	---	--

Ekonomisk hållbarhet

Ett ekonomiskt hållbart samhälle är ett samhälle med god arbetsmarknad och växande boende-, handels- och affärsmöjligheter, ett samhälle som växer och utvecklas i samklang med den ekologiska och sociala hållbarheten.

Att ett samhälle lockar till sig turister, besökare, boende och företagare är nödvändigt för att det ska kunna växa. Att forskning bedrivs, att resurser används effektivt och att det sker en utveckling inom samtliga områden i samhället är fundamentalt för en ekonomiskt hållbar utveckling.

I denna fördjupade översiktsplan för Skänninge behandlas den ekonomiska hållbarheten på en övergripande nivå.

Attraktivitet

Att kommunen, staden, samhället och bostadsområdet är attraktivt både nationellt, regionalt och lokalt är viktiga aspekter för ekonomisk hållbarhet.

Finns det verksamhetsområden i närheten av transportleder med möjlighet att expandera? Finns det boendemöjligheter med korta avstånd till rekreation, skola, arbetsplatser och fritidsaktiviteter? Finns det möjlighet till sysselsättning? Hur är den offentliga miljö utformad ur ett trygghets- och säkerhetsperspektiv? Alla dessa frågor är exempel på vad som kan avgöra ett områdes attraktivitet.

Att människor som är arbetsföra har sysselsättning är viktigt, inte bara för individens skull utan för hela samhället. Vi behöver ta hand om och använda alla resurser som finns för att driva samhället framåt både ekonomiskt, utvecklingsmässigt och för att samhällets alla funktioner ska fungera.

Planförslaget

I planförslaget föreslås bebyggelseutveckling i första hand i nära anslutning till tätorten, genom såväl förtätning som nybyggnadsområden. Planalternativet innehåller också förslag till bebyggelseutveckling i nära anslutning till landsbygden samt längs med Skenaån. Det innebär en strategisk satsning på attraktiva lägen med goda kommunikationer och tillgång till service. Flera av de föreslagna bostadsområdena ligger nära vatten och/eller naturområden.

I planförslaget finns flera förslag på att stärka grönstrukturerna i och anslutning till tätorten. Planalternativets utvecklingsområden för verksamheter säkrar mark för att nya arbetsplatser ska kunna skapas i attraktiva lägen med god tillgång till infrastruktur i form av vägar, järnvägar etc.

Effektivt markutnyttjande

För att skapa effektiv markutnyttjande gäller det i första hand att analysera om befintlig mark nyttjas på rätt sätt. Om exploatering behöver ske bör den befintliga stadsstrukturen och infrastrukturen användas. För att korta ner processen när exploatörer är beredda att investera på det viktiga att ha markreserver för industri, handel, kontor och boende.

Planförslaget

En stor del av bebyggelseutvecklingen i planförslaget sker genom förtätning och i nära anslutning till tätorten. Därmed kan befintlig infrastruktur i form av va-nät, fjärrvärme, vägnät och så vidare till stor del nyttjas och kostnader för nybyggnad av infrastruktur hållas nere. Planförslaget redovisar flera områden som bedöms som lämpliga för nya bostäder och verksamheter. Planförslaget innehåller riktlinje om att prioritera förtätning före byggande på jordbruksmark.

Utvecklingsmöjligheter

Under arbetet med fördjupning av översiktsplanen för Skänninge har det varit viktigt att beakta helheter för att se Skänninges utvecklingsmöjligheter. Hur är olika delar av Skänninge beroende av varandra och hur påverkar de varandra? Hur är samspelet med kommunen och övriga kommuner i regionen? Var bor, arbetar och uppehåller sig invånarna och hur tar de sig mellan olika platser? Vilka möjligheter finns det att förstärka den fysiska strukturen så att den sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarheten förstärks? Vilka synergieffekter skapas genom en förändrad markanvändning?

Planförslaget

Bakgrundinformation och viktiga utgångspunkter för planeringen när det gäller samband inom kommunen och inom regionen redovisas i avsnittet *Skänninge och omvärlden*.

Samordning med angränsade kommuner och regionen hanteras även i planeringsprocessen genom samråden, där kommunen har fört en tidig dialog med många aktörer både externt och internt inom kommunen, dialogen kommer att fortsätta genom det formella samrådet.

Kommunikationer

Att färdas till fots, på cykel eller kollektivt är ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart. Det ger många fördelar, till exempel bättre hälsa, ökad rörelsefrihet, minskat buller, mindre utsläpp, ökad trygghet och ett myllrande stadsliv. För att människor ska välja något av dessa färdmedel krävs att säkra och gena gång- och cykelvägar och kollektivtrafik prioriteras framför biltrafik. Närhet till kollektivtrafik får avgöra var och hur Skänninge lämpligast bör expandera. Detta för att kunna skapa ett så attraktivt och hållbart Skänninge som möjligt.

Planförslaget

Planförslaget föreslår bebyggelseutveckling i första hand i anslutning till tätorten, såväl genom förtätning och nybyggnationsområden. De planeras i första hand inom cykelavstånd till centrum och nära kollektivtrafiken.

En riktlinje i planförslaget anger att gång-, cykel- och kollektivtrafik prioriteras framför biltrafik. Ett antal GC-vägar kommer byggas inom kort. Se även separat karta i planförslaget över vägar och prioriteringar. Dessutom ger en riktlinje i planförslaget i avsnittet *Planerad bebyggelse*, förutsättningar för godstransporter på järnvägen genom markberedskap för en omlastningscentral i Skänninge. En omlastningscentral skulle vara positiv ur flera aspekter för ett hållbart transportsystem för Skänninge, men även för en utveckling av verksamhet där.

Utvärdering av ekonomisk hållbarhet

Tabellen nedan redovisar en utvärdering av planförslaget mot de kriterier för ekonomisk hållbarhet som kommunen tagit fram som utgångspunkt för FÖP Skänninge

Sammanfattning av ekonomisk hållbarhet Sammantaget verkar planförslaget för ekonomisk hållbarhet på ett mer uttalat sätt än nollalternativet, främst genom att skapa markreserver för verksamheter och bostäder samt infrastruktur i viss mån. I attraktiva lägen där befintliga infrastruktur och service till en stor del kan nyttjas. Planförslaget har också en tydligare bild än nollalternativet i detta avseende när det gäller förtätning av befintlig bebyggelse samt nya utvecklingsområden i nära anslutning till tätorten.		
Ekonomisk Hållbarhet Kriterium	Nollalternativet	Planalternativet
Attraktivitet	Nollalternativet verkar för en ökad attraktivitet genom förbättrad infrastruktur.	Planförslaget verkar för en ökad attraktivitet genom bland annat att markområden avsätts för grönstruktur och att riktlinjer anges vars syfte är att förbättra den offentliga miljön. Genom plankartan verkar kommunen för att öka ytan av markreserver för verksamheter och bostäder. Dessa förläggs nära befintlig bebyggelse och infrastruktur. Ökad yta av markreserver bidrar till en att Skänninges attraktivitet hos exploatörer i sin tur ökar.
Effektivt markutnyttjande	Nollalternativet verkar för ett effektivt markutnyttjande. I centrala Skänninge kommer t.ex. bostäder och handel byggas på mark som tidigare inte nyttjats effektivt. Mark för verksamheter förläggs till områden i anslutning till vägknutpunkter. Att förlägga störande verksamheter som är behov av transporter i utkanten av staden är både ekonomisk, socialt och ekologiskt hållbart.	Planförslaget verkar för ett effektivt markutnyttjande, då förslagen bebyggelse i stor utsträckning kan nyttja befintliga infrastrukturer och i stor utsträckning även befintlig service. Planförslagets omfattning av föreslagna områden för bostäder, verksamheter och infrastruktur avses täcka Skänninges behov med viss marginal fram till år 2020.
Utvecklingsmöjligheter	Nollalternativet verkar för en fortsatt samverkan med omlandet.	Planalternativet verkar för ett samarbete regionalt och mellan olika parter i kommunen genom en väl förankrad dialog under planprocessen. Planeringsföresattningsarna till fördjupningen av Skänninge är rejält uttömmande, men när det gäller markanvändningsförslaget ligger fokus på nybebyggelse och nya verksamheter. Om kommunen vill verka för att i större utsträckning bevara och utveckla natur- och kulturvärden borde fokus även läggas på mer specifikt peka ut sådana miljöer samt verka för att säkerställa dessa genom t.ex. områdesbestämmelser eller förslag på nybildande av naturreservat.

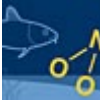
Kommunikationer	Nollalternativet verkar för bra kommunikationer både inom den privata och offentliga sektorn. Ny dragning av Riksväg 50 samt satsningen på järnvägen, genom dubbelspåret, möjliggör effektiva kommunikationer. Att bygga vidare på befintlig stadsstruktur leder till korta avstånd, vilket underlättar effektiv kommunikation och ökar den ekonomiska hållbarheten.	Planförslaget verkar för effektivare kommunikationer på flera sätt. Genom att förtäta inom befintlig struktur och vid knutpunkter för kollektivtrafik ökar underlaget för kollektivtrafiken. Korta avstånd till målpunkter gagnar planalternativet andelen som går, cyklar eller åker kollektivt. Planförslaget på förbättringar av gång- och cykelnät samt att gång, cykel och kollektivtrafik generellt prioriteras framför bilen är ytterligare åtgärder som ökar attraktiviteten med att gå eller cykla. Pendeltågstationen ökar också förutsättningarna för att få flera att resa kollektivt.
-----------------	--	---

Påverkan på miljökvalitetsmål

Riksdagen har fastställt 16 nationella miljömål som ska nås inom en generation. Länsstyrelsen i Östergötland har antagit regionala miljömål, och nya är under revidering. Mjölby kommun har inga egna miljömål utan ställer sig bakom de regionala miljömålen.

Sammantaget bedöms fördjupningen av Skänninge:

- Bidra till uppfyllelsen av miljökvalitetsmålen Begränsande klimatpåverkan, Levande Sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö samt Ett rikt växt- och djurliv.
- I viss mån bidra till uppfyllelsen av miljökvalitetsmålet Ingen övergödning
- I viss mån bidra till men i viss mån motverka uppfyllelsen av miljökvalitetsmålen Frisk luft samt Bara naturlig försurning.
- Varken bidra eller motverka uppfyllelsen av miljökvalitetsmålen Giftfri miljö, Säker strålmiljö, Myllrande våtmarker, Hav i balans samt levande kust och skärgård och Levande skogar
- Inte vara relevant för miljökvalitetsmålet Skyddande ozonskikt.

Miljökvalitetsmål	Hur påverkan måluppfyllelsen?
Begränsad klimatpåverkan 	Fördjupningen av Skänninge bidrar till att miljömålet uppfylls. Den föreslagna bebyggelseutvecklingen är inriktad på förtätning eller nybyggnation i anslutning till Skänninge, där möjligheter till persontransporter på annat sätt än med bil är bättre än i centralorten Mjölby. Ett antal riklinjer anges i planen för att bland annat förbättra förutsättningarna för gång, cykel och kollektivtrafik samt en mer hållbar energiförsörjning.
Frisk luft 	Fördjupningen av Skänninge bedöms i viss mån bidra till med viss mån motverka att miljömålet uppfylls. Föreslagen bebyggelseutveckling är inriktad på att persontransporter med egen bil ska kunna minska se ovan. Planförslaget siktar på en befolkningsökning, utökning av verksamheter m.m. som kan göra det svårt att minska trafiken i den omfattningen. Luftföroreningarna i Skänninge ligger under gränsvärden.
Bara naturlig försurning 	Fördjupningen bedöms i viss mån bidra till men i viss mån motverka att miljökvalitetsmålet uppfylls. Se ovan. Biltrafiken ger upphov till försurning via utsläpp av svaveldioxid och kväveoxid.
Giftfri miljö 	Fördjupningen av Skänninge varken bidra eller motverkar att miljömålet uppfylls. I planalternativet redovisas inga aspekter med koppling till en giftfri miljö. Utöver de som nämns i ÖP 2020.
Skyddande ozonskikt 	Fördjupningen av Skänninge bedöms inte vara relevant för detta miljökvalitetsmål.
Säker strålmiljö 	Fördjupningen av Skänninge varken bidra eller motverkar att miljömålet uppfylls. I planalternativet redovisas inga aspekter med koppling till säker strålmiljö, utöver de som omnämns i ÖP 2020.
Ingen övergödning 	Fördjupningen av Skänninge bedöms bidra till att miljömålet uppfylls. Planalternativet belyser VA- och dagvattenaspekter som kommunen ska beakta i kommande strategier.
Levande sjöar och vattendrag 	Fördjupningen av Skänninge bidrar till att miljömålet är uppfyllt. Flera vattendrag avsätts som områden där naturvärden ska prioriteras. Planalternativet belyser VA- och dagvattenaspekter som kommunen ska beakta i kommande strategier. Den bebyggelseutveckling som föreslås bedöms därmed kunna genomföras utan att möjligheterna att uppfylla miljökvalitetsnormerna för att vattenförekomster försämrats.
Grundvatten av god kvalitet 	Fördjupningen av Skänninge bedöms bidra till att målet uppfylls. Planförslaget anger bland annat i sina riktlinjer att grundvattentillgångarna ska skyddas och att god ekologisk status ska uppnås i Skena ån.

Hav i balans samt levande kust och skärgård 	Fördjupningen av Skänninge bedöms inte vara relevant för detta miljö kvalitetsmål.
Myllrande våtmarker 	Fördjupningen av Skänninge bedöms inte vara relevant för detta miljö kvalitetsmål.
Levande skogar 	Fördjupningen av Skänninge bedöms inte vara relevant för detta miljö kvalitetsmål.
Ett rikt odlingslandskap 	Fördjupningen av Skänninge bedöms bidra till att målet uppfylls. De förslag som ges till områden för ny bebyggelse, verksamheter etc. ligger i liten omfattning i jordbruksland och riktlinjer anges om att prioritera förtätning före byggande på jordbruksmark.
God bebyggd miljö 	Fördjupningen av Skänninge bedöms bidra till att målet uppfylls. Områden avsätts för ny eller kompletterande bostadsbebyggelse i syfte till att stärka service och attraktivitet i Skänninge. Områden avsätts även för verksamheter, rekreation, och friluftsliv bevarande och utveckling av kultur- och naturmiljöer m.m. i syfte att få en hållbar bebyggelseutveckling.
Ett rikt växt- och djurliv 	Fördjupningen av Skänninge bedöms bidra till att målet uppfylls. Ingen utbyggnad av bostäder, verksamheter eller dyl föreslås inom några kända naturområden. Skänninges grönstrukturer lyfts fram och redovisas på plankartan. Riktlinjer anges om hur hänsyn ska tas till naturmiljön i planering.

Förslag till fortsatt arbete

I miljöbalken finns det krav på att miljökonsekvensbeskrivningen innehåller en redogörelse för *”de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför”* (6 kap 12 § punkt 9, miljöbalken).

Uppföljning har stor betydelse för om syftet med miljöbedömningen och de långsiktiga målen för en hållbar utveckling ska uppnås. Mjölby kommun har valt att bredda perspektivet i fördjupningen av Skänninge, och genomför istället en hållbarhetskonsekvensbedömning. Det finns olika sätt att säkra att hållbarhetshänsyn tas med i planarbetet inom ramen för kommande detaljplaner (genomförandebeskrivning, exploateringsavtal och så vidare) Uppföljning bidrar också till ökad kunskap och på sikt ett bättre och mer effektivt hållbarhetsbedömningsarbete.

Boverket rekommenderar att uppföljning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av en plan får, ska kopplas till befintliga tillsyns- miljölednings- och övervakningssystem. I nuläget utför Mjölby kommun uppföljning av hållbarhetsarbetet inom ramen för flera processer. Några relevanta uppföljningar anges i fördjupningen av Skänninge. Regelbundna cykelmätningar och luftmätningar är exempel på sådana uppföljningsprocesser.

Genom de årliga uppföljningarna kan kommunen kontinuerligt följa vilka effekter åtgärderna har på miljön. Kommunen kan också ta ställning till om ytterligare åtgärder behöver beslutas och genomföras för en långsiktigt hållbar utveckling enligt planens intentioner.

Vilka styrande effekter som fördjupningen av Skänninge kan få för miljön kan också följas upp genom kommunens fortsatta arbete med detaljplaner, bygglov, tillstånd, med mera. Nedan redovisas några frågor och åtgärder som bör följas upp i kommande detaljplanearbete. Det är först i samband med hållbarhetsbedömningar i kommande detaljplaner som det närmare går att konstatera vilken betydande miljöpåverkan, vilka behov som kan uppstå och vilka åtgärder som kan behövas för att undvika eller minimera skadlig påverkan.

Aspekter som bedöms vara särskilt viktiga att följa upp i kommande detaljplanearbete:

- Påverkan på miljökvalitetsnormen för luft
- Trender för cykeltrafik. Är dessa trafiksäkerhetsåtgärder tillräckliga för cyklisterna?
- Trafikflödena inom planområdet, eventuell trafikökning inom stadskärnan och det eventuella utsläpp av koldioxid som exploateringen ger upphov till.
- Trender för kollektivresande.
- Hur uppfattar kommuninvånarna eventuella förändringar?
- Mötesplatser